

R. GRAFFIN — F. NAU

Professeurs à l'Institut catholique de Paris

PATROLOGIA ORIENTALIS

TOME X — FASCICULE 6 — N° 51

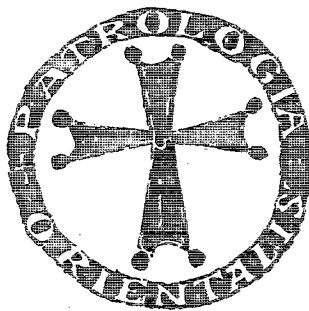
AMMONII EREMITAE EPISTOLAE

SYRIACE EDIDIT ET PRAEFATUS EST

Michael KMOSKO

SS. THEOLOGIAE DOCTOR; STUDIUM BIBLICI VETERIS TESTAMENTI
IN UNIVERSITATE BUDAPESTINENSI PROFESSOR PUBLICUS ORDINARIUS

TABLES DE LA PREMIÈRE SÉRIE

BREPOLS

97687

184.

AMMONII EREMITAE EPISTOLAE

AMMONII EREMITAE EPISTOLAE

SYRIACE EDIDIT ET PRAEFATUS EST

Michael KMOSKÓ

SS. THEOLOGIAE DOCTOR: STUDIUM BIBLICI VETERIS TESTAMENTI

IN UNIVERSITATE BUDAPESTINENSI PROFESSOR PUBLICUS ORDINARIUS

BREPOLS

Nihil obstat.

R. GRAFFIN.

PERMIS D'IMPRIMER

P. FAGES, v. g.

Paris, le 25 août 1913.

PRAEFATIO

DE AMMONIO MONACHO EPISTOLARUM AUCTORE

I. 'Abdisō', Sobensis episcopus, in Catalogo metrico scriptorum inter auctores Graecos mentionem facit *Ammonii* cuiusdam, qui *composuerit epistolas*¹.

Ammonii quidem, scriptoris ecclesiastici nomen, apud editores documentorum antiquae Christianitatis lingua graeca sive latina publici iuris factorum ignotum quidem non omnino est, non tamen eo sensu, quo activitas eiusdem literaria a Sobensi laudatur. Iam olim Gerhardus Vossius in editione latina Operum S. Ephraemi t. II (Romae, 1593), p. 277, ad lucem protraxit *Abbatis Ammonae capita paraenetica* XIX, quorum initium : *Observa teipsum diligenter carissime*. Quod opus Fabricio teste² graece in Codice Bibliothecae Caesareae Vindobonensis quoque exstat et certe identicum est cum opusculo a Vossio publicato. Attamen ad hoc opusculum verba Sobensis referri nequaquam possunt.

II. Epistolae a Sobensi laudatae, etiamsi in editionibus Patrum hucusque impressis haud reperiuntur, neutiquam perierunt, uti perlustratio Catalogorum Bibliothecae *Musaei Britannici* et *Bibliothecae Vaticanae* sat superque probat.

Inspiciamus primum CODICES LONDINENSES diversas Epistolarum Ammonii collectiones exhibentes.

1. Add. 12,175 (A. D. 534; Wright, *CBM* C. DCCXXVII, 5, p. 636 seqq.) sub titulo : *Porro Epistolae Marⁱ Ammonii eremitae* exhibet XIV Epistolas, quamquam Codex ipse nonnisi XIII numerat³. Eorum initia haec sunt :

- I. fol. 225^a *Ante omnia orationem fundo pro sanitate vestra in rebus invisibilibus* etc.
- II. fol. 225^b *Dilectissimis in Dño. Si quis diligit Dñum tota anima sua et toto corde suo* etc.

1. V. Assemani, *Bibliotheca Orient.*, III, 47.

2. *Bibliotheca Graeca*¹. t. VIII, p. 343.

3. Epistola nimirum V. seorsum non numeratur deficiente ibi rubrica. Wright XV epistolas numerari vult, finem Epistolae XII. asterisco separatae novam habens epistolam. Sed cum numerationi huic codices non suffragentur, eam reiciendam esse arbitramur.

- III. fol. 226^a *Scrpsi vobis epistolam hanc, tamquam toto corde Deum diligentibus...*
- IV. fol. 226^b *Novi me vobis, tamquam filiis dilectissimis et filiis promissionis et filiis regni scribere.*
- V. fol. 227^a *Dilectissimis in Dño. Notum est mihi Dei dilectionem in homine memorem esse proximi sui iugiter.*
- VI. fol. 227^b *Nocte ac die precor, ut virtus divina proficiat in vobis.*
- VII. fol. 227^b *Dilectissimis in Dño, his, qui computati sunt in sorte requi caelorum.*
- VIII. fol. 228^a *Dilectissimis in Dño, scribo vobis, tamquam filiis dilectissimis.*
- IX. fol. 228^b *Novi vos in laborem cordis et magnam tentationem incidisse.*
- X. fol. 229^a *Postquam epistolam conscripseram, recordatus sum verbi cuiusdam...*
- XI. fol. 229^b *Audio, tentatio vos infestat; et timeo, ne forte ex ipsa rectorum parte acciderit.*
- XII. fol. 230^a *Dilectissimis in Dño. Vos scitis, facta praevagatione praecepti animam non posse Deum cognoscere.*
- XIII. fol. 231^a *Saluto vos spiritu humili, qui pacis est et dat odorem suavem in animabus iustorum.*
- XIV. fol. 232^a *Ecce charta haec, quam scripsit vobis pater vester, hereditus est parentum iustorum.*

Epistolarum collectio in hoc Codice contenta et antiquissima et amplissima est et iam propterea in diiudicando valore et ambitu reliquarum collectionum, quae in aliis Codicibus exhibentur, quam maximi est momenti.

2. Add. 14,598 (saec. VII; Wright, *CBM C.* DCCLXIV, 7, p. 732 b) fol. 339^b — 348^a novem priores epistolas exhibet collectionis in Codice iam laudato, Add. 12,175 contentae eodem ordine ac illic proponuntur. Rubrica Epistolarum ubique *Epistola*, *¶* et sic porro, sonat. Epistola V., in Codice priore rubrica carens, seorsim numeratur.

3. Add. 17,213 (saec. IX; Wright, *CBM C.* DCCXC, 3, p. 781) fol. 36ª exhibet fragmentum Epistolae in Codice Add. 12,175 quinto loco positae. *Ibidem* incipit alia Epistola praemissa eidem rubrica : *Epistola sexta, in qua exhortatur ad fugiendum ex hoc mundo et de tranquillitate.* Init. : *Dilectissimis in Dño salutem. Scitis, facta praevagatione praecepti etc...* est igitur Ep. XII. collectionis antiquissimae.

4. Add. 14,577 (saec. IX; Wright, *CBM C.* DCCXCIII, 9, 29, pp. 785 a, 786 b) fol. 58ª sub titulo : *Ex Epistola Ammonae monachi* exhibet excerptum ex Epistola XI. collectionis antiquissimae.

Fol. 97^a praemissa rubrica : *Epistola Marⁱ Ammonii eremitae, qui ad fratres eremitas scripsit*, proponitur Ep. XII. incipiens verbis : *Scitis facta praevaricatione praecepti* etc.

5. Add. 18,814 (saec. IX; Wright, *CBM* C. DCCXCVII, 5, p. 794) exhibet epistolam et tractatum asceticum Ammonii monachi :

Fol. 144^a rubrica : *Epistola Marⁱ Ammonii eremitae electi*. Init. : *Curam igitur habeat agonista salutis suae sitque vigil mente sua*. Initium et finis Epistolae huius sui iuris est; media autem pars de verbo ad verbum cum maiore parte Epistolae X. Codicis primi congruit et manu posteriore praesentem in formam redacta est.

Fol. 148^a rubrica : *Item eiusdem Marⁱ Ammonii*. Init. : *Asceta non est, qui per opera prosper est, nec is, qui procul est ab illis, quae gloriae opposita sunt*. Forma literaria huius scripti dissertatio est ascetica; stilus ab Epistolarum stilo prorsus diversus.

6. Add. 17,183 (saec. X; Wright, *CBM* C. DCCCXII, 9, p. 821) 12 epistolas sub titulo generali : *Epistolae Ammonii* continet. Eorum initia, utpote notissima, omittimus, tantum rubricas describemus praemittentes numeros ordinales Epistolarum in Codice antiquissimo obvios.

- I. fol. 107^a (Rubrica caret).
- II. fol. 107^b *Epistola secunda*.
- III. fol. 108^b *Epistola tertia*.
- IV. fol. 109^b *Epistola quarta*.
- V. fol. 110^a *Epistola quinta*. Init. : *Notum est mihi Dei dilectionem in homine memorem esse proximi sui iugiter*. — Epistola eadem ergo est, quae in Codice Add. 12,175 rubrica speciali caret.
- VI. fol. 110^b *Epistola quinta* (sic). Init. : *Die ac nocte* etc. Scriba igitur in archetypo operis sibi praeiacente eandem Epistolarum fusionem invenit, quae iam Codici antiquissimo peculiaris est.
- IX. fol. 111^a *Epistola nona*.
- X. fol. 112^a *Epistola decima*.
- XI. fol. 113^a *Epistola undecima*.
- XII. fol. 114^a *Epistola decima tertia* (sic). Init. : *Dilectissimis in Dño. Vos scitis, facta praevaricatione praecepti* etc.
- XIII. fol. 115^a *Epistola decima quarta*. Init. : *Saluto vos spiritu humili...*

Ipsae Wright seorsum numerat linem Epistolae XII. (in Codice ipso XIII.) incipientem verbis : *Ecce demonstrari vobis silentium...* at contra intentionem scribae, qui hanc Epistolae partem seorsum non numeravit : secus enim sequen-

tem Epistolam non XIV., sed XV. designasset. Ea Epistolae XII. pars tum in antiquissimo, tum in hocce Codice rubrica caret, proinde seorsum numeranda nequaquam est.

7. Add. 14,615 (saec. X-XI; Wright, *CBM C. DCCCXXIV*, 7, p. 841 b) fol. 77^a aliquot sententias ex Epistolis excerptas continet. His examinandis supersedimus.

8. Rich. 7,490 hasce Epistolas continet :

Fol. 96^b praemisso titulo generali : *Porro Epistolae sancti Marci Ammonii eremita* incipit Epistola in Codicibus hucusque descriptis desiderata verbis : *Dilectissimis in Dño. Quicumque itaque nudatus est veste caelesti salutis novae, quae est Spiritus veritatis et virtus ab eo procedens, cum fletu imploret Dñum, quoad induat animam eius virtute ex alto.* De qua v. infra.

Fol. 97^a sub titulo *Epistola secunda* exhibetur Ep. XI. collectionis antiquissimae.

Fol. 98 ^b	—	<i>Epistola tertia</i>	—	Ep. XII.	—	—
Fol. 99 ^a	—	<i>Epistola quarta</i>	—	Ep. XIII.	—	—

Codices BIBLIOTHECAE VATICANAE collectiones Epistolarum Ammonii proponentes hi sunt :

I. Codex Syriacus CXXII (A. D. 796; Assemani, *CBV* p. 135; olim Nitriensis XVIII; cf. Assemani, *Bibl. Or.*, I, 567), pp. 278-316 praemisso titulo generali : *Porro Epistolae et adhortatio et admonitio Marci Ammonii eremita et episcopi ad fratres eremitas filiosque suos carissimos quindecim Epistolas proponit, quarum ordinem heic describimus praemisso singulis numero ordinali collectionis antiquissimae :*

I.	Epistola I.	p. 278.
II.	Epistola II.	p. 279.
XIII.	Epistola III.	p. 281.
XII.	Epistola IV.	p. 284.
XI.	Epistola V.	p. 286.
III.	Epistola VI.	p. 288.
IV.	Epistola VII.	p. 290.
V.	Epistola VIII.	p. 292.
VI.	Epistola IX.	p. 293.
VII.	Epistola X.	p. 294.
VIII.	Epistola XI.	p. 295.
IX.	Epistola XII.	p. 296.
X.	Epistola XIII.	p. 299.

Epistolae istae in Codice Mus. Br. Add. 12,175, alio quidem ordine, omnes tamen reperiuntur.

Pag. 302. Epistola XIV. Init. : *Dilectissimis in Dño. Quicumque itaque nudatus est veste caelesti...* = Rich. 7,190 fol. 96^b.

Pag. 304. Titulus : *Epistola decima quinta de patientia*. Init. : *Dilectissimi in Dño, qui animas vestras subiecistis iugo bono patientiae...* Dempta introductione aliquot lineas complectente tota *Epistola* ea est, quae in codd. Add. 18,814 fol. 148^a et Vat. Syr. CXXVI fol. 296^a incipit verbis : *Asceta non is est* etc.

Duae igitur ultimae Epistolae in Cod. Add. 12,175 desunt.

2. Codex Syriacus CXXVI (A. D. 1223; Assemani, *CBV*, p. 173; Codex a Simone Assemani Romam advectus; cf. Assemani, *Bibl. Or.*, I, p. 610).

Fol. 290^a sub titulo generali : *Porro Epistolae sancti Marⁱ Ammonii eremitae et episcopi Oxyrhinchi ad fratres in eius coenobio degentes* hasce XV continet Epistolas, quas hic eo ordine recensemus, quo in Codice proponuntur praenotato numero ordinali collectionis antiquissimae :

- XII. fol. 290^a : Epistola I.
- XI. fol. 290^b : Epistola II.
- III. fol. 291^a : Epistola III.
- IV. fol. 292^a : Epistola IV.
- V. fol. 292^b : Epistola V.
- VI. fol. 292^b : Epistola VI.
- VII. fol. 293^a : Epistola VII.
- VIII. fol. 293^a : Epistola VIII.
- IX. fol. 293^b : Epistola IX.
- X. fol. 294^a : Epistola X.

fol. 295^a : Epistola XI. Init. : *Quicumque igitur nudatus est veste caelesti* etc. Epistola haec eadem est, quam Rich. 7,190, fol. 96^b proponit et maxima ex parte in illo opusculo Ammonio adscripto includitur, quod in Cod. Add. 18,814 fol. 144^a incipit verbis : *Curam igitur habeat agonista salutis suae*.

- I. fol. 295^b : Epistola XII.
- II. fol. 296^a : Epistola XIII.
- fol. 296^a : Epistola XIV. Init. : *Asceta non is est* etc.
- XIII. fol. 297^a : Epistola XV.

Praeter hos codices Cl. Prof. G. Neumanu Vindobonensis insigni cum benignitate Codicem perantiquum editori commodare dignatus est, qui fol. 9^b-13^b sub titulo : *Porro Epistola Marⁱ Ammonii monachi electi* eam Epistolam continet, quae in Codice Add. 18,814, fol. 144^a-148^a legitur. Permittente viro doctissimo textum Epistolae descripsi et cum laudato Codice Londinensi contuli. Conflationem instituta perspexi eam magna ex parte textum Epistolae X. antiquae collectionis continere, uti iam supra monui et in

apparatu critico notavi, praeterea vero inde a fol. 10^a-10^b (versus finem eundem textum exhibere, qui in Rich. 7,190 fol. 96^a et in Codice Vat. Syr. fol. 295^a (init. : *Quicumque igitur nudatus est...*) inter reliquas Ammonii Epistolas recensetur.

III. Comparatis opusculis in laudatis codicibus contentis liquet praeter Epistolas in antiquissimo Codice, Add. 12,175 contentas haec adhuc opuscula Ammonio monacho passim adscribi :

a) Init. : *Curam igitur habeat agonista salutis suae*¹...

b) Init. : *Quicumque igitur nudatus est*²...

c) Init. : *Asceta non is est*³...

Opuscula haec tria certissime non sunt foetus eiusdem Auctoris, a quo Epistolae in Codice antiquissimo contentae prodierunt.

Epistola enim sub a) recensita, uti iam monuimus, ex duabus partibus disparatis constat. Prior, dimidiam fere eius partem continens, sui iuris est; altera pars Epistolam X. antiquae collectionis excerpit et cum ea de verbo ad verbum convenit. Porro initium eius abruptum suadet eam non esse vere epistolam, sed potius tractatum asceticum ex sententiis genuinis Ammonii a quodam viro posterioris aetatis confictum.

Ex hac spuria Epistola, et quidem ex prioris eiusdem parte, quam sui iuris diximus, excerptum est opusculum sub b) positum, cuius auctor, vel potius redactor hac Epistolae parte ad novam contexendam est usus ea ratione, ut omissis aliquot ab initio sententiis, exmissa porro ea Epistolae huius parte quae, ut diximus, etiam in Epistola X. collectionis antiquae invenitur, initium finemque eius simpliciter expilaverit.

Opusculum sub c) positum non epistola, sed tractatus asceticus est et is quidem doctus, allegorica Scripturae interpretatione modos et conditiones demonstrans, quibus ascetae scientia divina et « theoria » atque extasi beatifica hac in vita dignari possint. Opusculum hoc stilo, imprimis sententiis periodicis perlongis, deinde « docto » S. Scripturae usu, eiusque interpretatione platonizante tantopere differt a verbis planis et infucatis Epistolarum Codicis Add. 12,175, ut earum Auctori tribui nequaquam possit.

Accedit praeterea alia quoque ratio, quae vetat, quominus tria haec opuscula auctori reliquarum Epistolarum tribuamus. Codex etenim Add. 12,175 amplissimam continet collectionem diversissimorum operum asceticorum ex scriptis Evagrii, Nili, Macarii Ammoniique congestorum. Maxima illa cura

1. Add. 18,814, fol. 144^a; Codex Prof. Neumann fol. 9^a. Vat. Syr. CXXII, p. 304.

2. Rich. 7,190, fol. 96^a; Vat. Syr. CXXII, p. 302. Vat. Syr. CXXVI, fol. 295^a.

3. Add. 18,814, fol. 148^a; Vat. Syr. CXXVI, fol. 296^a.

spectata, quam auctor huius collectionis operibus asceticis congerendis impendit, vix probabile est eum ullum ex huiusmodi scriptis studio omisisse. Si itaque quattuor illa opuscula in laudata collectione desint, maxima eum probabilitate supponendum est ea posterioris esse aetatis spuriaque, quod, uti iam monuimus, eorum compositio quoque literaria valde suadet.

IV. Memoria Ammonii, tanquam monasticae rei scriptoris, si Catalogum 'Abdisi' Sobensis excipias, fere penitus interiit. Non ita Epistolae eiusdem, quae sub nomine S. Antonii eremitae, utique summopere deformatae et vitiatæ, nostra adhuc aetate circumferuntur.

Abraham Ecchellensis, Maronita, theologiae ac linguarum orientalium professor, vir de studiis orientalibus sua aetate optime meritus, anno 1641 ex arabico textu lingua latina publici iuris fecit opusculum, cui inscribitur : *Sanctissimi Patris Nostri B. Antonii Magni, monachorum omnium Parentis Epistolae viginti* eminentissimo Principi Cardinali Francisco Barberini S. R. E. vicecancellario dedicatum, quod « cum privilegio Regis » Parisiis apud Antonium Vitray prelo subiectum est.

Epistolae viginti, quae in hoc opusculo Antonio eremitae adscribuntur, in duas categorias dividi possunt.

20 Septem priores eadem sunt, quas sub nomine S. Antonii anno 1515 Symphorianus latine edidit. Hae Epistolae e quodam codice graeco in linguam latinam a Sarasio translatae sunt; succursu temporis archetypus graecus deperiit et modo latina tantum Sarasii interpretatio exstat a Gallandi¹ et Migne² recusa. Quamquam textus Sarasii et Abrahae Ecchellensis sat diversi sint, primo obtutu perspicitur utrumque textum e fonte communi promanasse. Ordo Epistolarum in utraque recensione alius est :

Apud Ecchellensem Epistola I.				== apud Sarasium Epistola I.			
—	—	—	II.	—	—	—	IV.
—	—	—	III.	—	—	—	VI.
—	—	—	IV.	—	—	—	VII.
—	—	—	V.	—	—	—	V.
—	—	—	VI.	—	—	—	II.
—	—	—	VII.	—	—	—	III.

Utrum septem hae Epistolae genuinum opus sint S. Antonii, nec ne, non est meum discutere. S. Hieronymus in opere *De viris illustribus* c. 88 ait : *Antonius monachus, cuius vitam Athanasius Alexandrinae urbis episcopus insigni volumine prosecutus est, misit aegyptiace ad diversa monasteria apostolici sensus*

1. *Bibliotheca veterum Patrum*, IV, 660.

2. *P. G.*, XL, 981.

*sermonisque epistolas septem, quae in graeciam linguam translatae sunt, quarum praecipua est ad Arsenoitas*¹.

S. Hieronymi quidem verba in collectionem Sarasianam Epistolarum Antonii sat quadrant; notabile nihilominus est Codices syriacos Londinenses² et Vaticanos³ ex his solam primam continere, incipientem verbis: *Ante omnia saluto charitatem vestram in Dño. Puto, fratres, animarum, Dei dilectioni affinium tres dari species*. Improbabile autem est monachos Syros eiusmodi opera avide congerentes ullam ex epistolis viri apud eos celeberrimi neglexisse.

β) Quod modo ad reliquas tredecim Epistolas ab Ecchellensi editas attinet. paucis exceptis omnes fere cum Epistolis Ammonii syriace servatis identificari possunt, ita tamen, ut affinitatis gradus inter eas intercedens non semper idem sit.

Intime cognatae sunt hae Epistolae:

IX. Apud Ecchellensem = II. Ammonii.

X. — — = III. —

XI. — — = IV. —

XII. — — = V. —

XIII. — — = VI. —

XIV. — — = VIII. —

XV. — — = I. —

Mutua textuum comparatio ostendit textum arabicum ab Ecchellensi latine translatus e textu syriaco valde vitiato manasse, quem interpretis arabs, forte etiam imperitia accedente, magis adhuc depravavit.

Ambitus utriusque Epistolarum classis demptis differentiis minoribus idem fere est.

Epistolis XVIII. et XIX. Antonii in collectione antiqua Epistolarum Ammonii tres correspondent:

1) Ep. XVIII. Antonii ed. Ecchell. p. 117 = Ep. XII. Ammonii, n. 1 nostrae ed.

2) Ep. XIX. Antonii ed. Ecchell. p. 127 = Ep. XIII. Ammonii, nn. 1-3 nostrae ed. Ep. XIX. Antonii ed. Ecchell. p. 130-135 = Ep. XIII. Ammonii, nn. 6 seqq. nostrae ed.

3) Ep. XIX. Antonii ed. Ecchell. p. 135 seq. = Ep. XIV. Ammonii.

Epistola XVIII. tantum aliquot sententias cum textu syriaco communes habet; reliqua prorsus discrepant; Epistolae XIX. vero tota media pars interpolataprehenditur.

Epistolae XX. Antonii *ad Bebnudium* inscribitur; nomen formam arabi-

1. Migne, *P. L.*, XXIII, 693.

2. Add. 12,175, fol. 181^a-182^a; Add. 14,621, fol. 151^a-153^a.

3. Vat. Syr. CXXII, p. 241; Vat. Syr. CXXXVI, fol. 256^a.

zantem prae se fert nominis coptici : ΠΑΠΝΟΥΤΕ. — Pag. 143 ed. Ecchell. paucae sententiae in Epistola IX. Ammonii quoque occurrunt; item p. 153 ed. Ecchell. aliquot verba in Epistola XI. Ammonii reperiuntur.

Epistola XVII. Antonii (init. : *Scitote, Filioli mei, non eum esse religiosum, qui in una persererat re...*) eadem prorsus est, quam in Cod. Add. 18,814 fol. 144-148 contineri diximus, cuius ibi initium est : *Asceta non is est, qui per opera prosper est*¹... Textus opusculi in editione Ecchellensis in formam epistolae redactus est; dum nempe in recensione syriaca indolem tractatus ascetici abstracti prae se fert, redactor aliquis posterior in eius textum consuetas allocutiones *filioli mei* introduxit hacque ratione speciem ei epistolae tribuit. Textus arabicus Opusculi valde depravatus est; omissionibus et minoribus interpolationibus scatet quidem, at secus filum recensione syriacae presse sequitur nec ab ea essentialiter discrepat.

Epistola XVI. Antonii omnino sui iuris est nec cum ulla ex Ammonii Epistolis syriace servatis identificari potest. Eius origo me prorsus latet.

V. Sed quis Ammonius est, qui in titulis Epistolarum syriacarum earum auctor declaratur? De eius persona ex his titulis perpauca tantum erui possunt. Codices Londinenses Ammonium *eremitam*, aliquando *eremitam electum* appellant. In Codicibus Vaticanis ambobus *episcopus* et quidem in Vat. Syr. CXXVI *episcopus Oxyrhinchi* dicitur. At Codicibus aliis tacentibus testimonium Codicum Vaticanorum hanc quaestionem non decedit.

De eius persona ex ipsis Epistolis haecce comperta habemus : Auctor Antonii Magni erat discipulus, nam semel eius effatum allegat². Olim communitati cuidam monasticae praeerat, quam ob aliquam causam ignotam reliquit; at etiam post secessum suum iugem nexum cum iis, qui sibi quondam *fili dilectissimi* erant, habebat. Epistolarum tenor est viri suae auctoritatis, in praecellentia morali fundatae, optime conscii. Sui quondam discipuli ob tentationes aliquas loca sua relinquere cogitant³. Ammonius eos ab isto consilio dehortatur⁴ et tentationes viriliter perferre iubet⁵. In ea communitate, ad quam Epistolas misit, vir quidam apud reliquos religiosos praecipua auctoritate pollebat. Epistola XIII. ad hominem istum directa videtur, quippe qui *praeceptor sit bonus et bonus pater et educator*⁶.

His perpensis duo videntur possibilia :

1. Ammonius, ad munus episcopale vocatus, communitatem suam reli-

1. Syrus habet *ܡܚܕܝܢܐ ܡܚܕܝܢܐ* pro quo interpres arabs *محدث* legebat.

2. Ep. IX, 3.

3. Ep. IX, 1.

4. Ep. IX, 1, 4, 6; XII, 6.

5. Ep. XIII.

6. Ep. XIII, 11. Cf. VI, 2.

giosam relinquere compulsus est: sed nova dignitate non obstante correli-
giosos sibi quondam fratres nec postea dereliquit, eosque consilio, exhorta-
tione, aliisque operibus misericordiae spiritualis adiuuabat. 2. Item possibile
est eum alicui communitati monasticae praefuisse eaque derelicta novam
fundasse manente nexu paternae caritatis, qua erga filios sibi dilectissimos
ferebatur.

Primo casu posito testimonium Codicum Vaticanorum fide dignum inve-
nitur; at circumstantiis omnibus accuratius perpensis tota haec suppositio
una cum testimonio Codicum Vaticanorum reicienda videtur.

Ante omnia aetas Epistolarum statuenda est. Si perpendas Codicem
Add. 12,175 primo dimidio saec. VI exaratum esse¹, non dubitabis, quin
archetypus Codicis syriacus iam prius, forte saeculo V exeunte scriptus sit.
Sed is non tantum Epistolas Ammonii, sed etiam maximam collectionem
operum monasticorum continet, inter quae postremae aetatis sunt excerpta
ex *Historia Lausiaca* Palladii deprompta, quod opus juxta Buttlar² circa
annum 420 exaratum est; proinde *terminus a quo* collectionis in Codice
Add. 12,175 contentae est annus 420, *terminus vero ad quem* est annus
circiter 500 Christi. Si autem tunc temporis monachi Syri opera praecipua
eremitarum Aegypti non solum in linguam suam vernaculam transtulerint,
sed etiam in magnas collectiones redegerint, liquet textus singulos graecos
primarios longe antiquiores esse.

Quod si in specie de Epistolis Ammonii agitur, earum antiquitatem
magnam ostendit usus Scripturarum ab Auctore allegatarum. Praeter scriptu-
ras enim canonicas — Antiquum Testamentum iuxta textum LXX — etiam
opera apocrypha allegat, uti *Ascensionem Isaiae*³, *Testamentum duodecim Patri-
archarum*⁴, aliaque scripta, quorum originem accuratius definire non potui⁵.

Cum porro Auctor prodat se cum Beato Antonio conversatum esse, totam
Epistolarum collectionem dimidio altero saec. IV tuto adiudicare possumus.

Si modo perlustremus viros nomen Ammonii gerentes, qui saeculo IV
inter monachos Aegypti celebres exstiterunt⁶, unum tantum invenimus, qui
cum nostro Ammonio aliquo iure identificari potest, eum videlicet huius
nominis virum, cuius mentionem fecit Rufinus in *Historia Monachorum*⁷, ubi
res gestas *apa* Pityrionis narravit. Visitatis enim Aegypti monachis vidit in

1. Wright, *CBM*, p. 637.

2. *The Lausiaca History of Palladius*, Cambridge, 1898, I. 3; II, 31.

3. Ep. X, 1.

4. Ep. XIV, 1.

5. Vide Ep. XIII, 2; Ib. n. 6. Ibid. n. 11.

6. Cf. Butler, *o. c.*, II, 190. Smith and Wace, *Dictionary of Christian Biography*,
I, 102.

7. Migne, *P. L.*, XXI, 432. *Vitae Patrum*, Migne, *P. L.*, LXXXIII, 1176. Graeco :
Migne, *P. G.*, XXXIV, 1178. Syriace : Bedjan, *Acta Sanctorum et Martyrum*, VII, 427.

*Thebaide altum montem fluxio imminentem, valde terribilem et praecipitem et monachos illic viventes in speluncis. Eorum autem pater erat nomine Pityrion, qui fuit unus ex discipulis Antonii et tertius, qui illius locum excepit... Cum enim successisset Antonio et eius discipulo Ammonae, merito etiam successit hereditati donorum*¹... Cum hac montis descriptione conveniunt verba Epistolae XI., ubi se Auctor *in deserto et in montibus* multos labores exantlasse dicit². Forte ad hunc Ammonem referenda sunt verba Antonii in *Apophthegmatibus Patrum* narrata³, cui de impassibilitate consequenda vaticinatus sit. Sed veri similiter alibi quoque vestigia viri huius reperientur, si quis confusas traditiones de Ammonibus diversis examine diligenti accuratius distinguendas suscepit.

Brevibus hisce prolegomenis linem facturi annotamus hanc novam Ammonii Epistolarum editionem textui Codicis antiquissimi, Add. 12,175 inuiti, in quantum legi potuit; eius lacunae ob vetustatem ortae ex aliis Codicibus suppletac sunt, quorum lectiones variantes in apparatu critico sedulo notavimus. Sigla autem Codicum, quibus in edendis Epistolis usi sumus, haec sunt :

- A = Add. 12,175 fol. 225^a et seqq.
- B = Add. 17,183 fol. 107^a et seqq.
- C = Add. 14,598 fol. 339^b et seqq.
- D = Rich. 7,190 fol. 97^b et seqq.
- E = Add. 17,213 fol. 36^a et seqq.
- F = Add. 14,577 fol. 97^a et seqq.
- M = Add. 18,814 fol. 145^a et seqq.
- N = Codex Prof. Neumann fol. 10^a et seqq.
- V = Vat. Syrus CXX pag. 278 et seqq.
- W = Vat. Syrus CXXVI fol. 290^a et seqq.

Quod ad necessitudinem mutuum textuum in his Codicibus contentorum attinet, eos ad duas recensiones distinctas pertinere existimo, quarum antiquior est in A et B, recentior vero in CD et VW servata. Hae autem haud sui iuris sunt, nam recentior Epistolarum recensio textum duntaxat antiquiorem diversimode emendatum exhibet. C et D se mutuo supplent, de eorum itaque necessitudine sermo esse nequit. Codicum Vaticanorum textus in specie e fontibus duobus manasse videtur. Epistolarum III-X nimirum textus et ordo utrobique idem est. Ep. I et II in V initio ponitur; in W contra post Ep. X. Porro Epp. I-VI in V et W inter se et cum C sat conveniunt; vicissim Epp. XI-XIII textus in V textui D valde affinis est, dum in W textui A propius

1. Cf. Schiewitz, *Das morgenländische Mönchtum*, Mainz, 1904, p. 113.

2. Ep. XI, 5.

3. Migne. *P. G.*, LXX, 420 seq.

accedit. Hinc concludo Epp. XI-XIII aliunde manasse ac priores III-X. Fundamentum utriusque recensione manifeste textus est in Cod. A contentus, at diversimode correctus et auctus. Correctiones locis obscurioribus illatae sunt et fere in omnibus codicibus differunt, ita tamen, ut reliquiae lectionum A modo in alio, modo in alio servatae sint. Scribae olim archetypo quodam sive valde detricto, sive lectionibus marginalibus illustrato usi sunt, quem vel legere impares coniiciendo correxerunt, vel reiectis phrasibus obsoletis lectiones planiores ac faciliores adoptarunt. Probabile est antiquam recensione syriacam Epistolarum postea ad mentem textus primigenii graeci emendatam fuisse, uti textus Epistolae III. Graecus a Cl. D. Francisco Nau editus luculenter probat¹.

1. Cf. A 1: CVW 11: 22₁₂ 23_{1.6.10.12} 24₂.

10
 5
 10
 15
 20
 25
 30
 35
 40
 45
 50
 55
 60
 65
 70
 75
 80
 85
 90
 95
 100
 105
 110
 115
 120
 125
 130
 135
 140
 145
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500
 505
 510
 515
 520
 525
 530
 535
 540
 545
 550
 555
 560
 565
 570
 575
 580
 585
 590
 595
 600
 605
 610
 615
 620
 625
 630
 635
 640
 645
 650
 655
 660
 665
 670
 675
 680
 685
 690
 695
 700
 705
 710
 715
 720
 725
 730
 735
 740
 745
 750
 755
 760
 765
 770
 775
 780
 785
 790
 795
 800
 805
 810
 815
 820
 825
 830
 835
 840
 845
 850
 855
 860
 865
 870
 875
 880
 885
 890
 895
 900
 905
 910
 915
 920
 925
 930
 935
 940
 945
 950
 955
 960
 965
 970
 975
 980
 985
 990
 995
 1000

2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ABCVW — 1 CVW — 2 CVW — 3 CVW — 4 CVW — 5 CVW — 6 CVW — 7 CVW — 8 CVW — 9 CVW — 10 CVW — 11 CVW — 12 CVW

sic : Clama cum fortitudine, ne cesses; et veluti tubam exalta vocem tuam! Notu
 fac populo meo peccata eorum et domui Iacob iniquitatem eorum! Me de die in
 diem quaerunt et ad Deum accedere cupiunt dicentes : * Quare ieiunavimus et igno- 78
 rasti, humiliavimus animam nostram et non vidisti¹? Respondens dicit eis lo-
 quentibus : Quoniam diebus ieiunii vestri invenimini facientes voluntatem vestram
 et eos, qui sub manu vestra sunt², colaphizatis et osoribus vestris malefacitis et ad
 iudicium et iurgium ieiunatis, nec, sicut hodie, exaudietur in excelso vox vestra!
 Non hoc ieiunium est, quod elegi, dicit Dominus, ne [tunc] quidem, si ad instar
 pedi incurvaveris collum tuum tibi que saccum et cinerem straveris. Et nolite ita
 appellare ieiunium acceptum. Et quaecunque scripta sunt post verba haec : hoc
 est corpus mortuum.

2. Vos autem, fratres dilectissimi, nihil in hoc corpore mortui habetis,
 sed corpus vestrum vivum est. Ego vero Deum pro * vobis oro, ut vos custo- 79

1. Is. LVIII. 1-5 (LXX). — 2. Cf. τοὺς ὑποχείριους ὑμῶν in LXX.

כִּי־תֵן מִן הָאֵלָּהִים לָנוּ תִּתֵּן לָנוּ כָּמֹכָהּ וְהִנֵּה חֲמִשָּׁה עֶשְׂרִים
 עֲשֵׂה לָנוּ וְעֲשֵׂה מִדְּמִיָּהּ מִדְּמִיָּהּ הַזֶּה לָנוּ עֲשֵׂה לָנוּ כִּי־תֵן
 חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי מִן הַזֶּה: עֲשֵׂה לָנוּ חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי מִן הַזֶּה
 שֶׁעָלָה חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי מִן הַזֶּה: אֵלָּה שֶׁעָלָה חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי
 מִן הַזֶּה בְּחִכְמָהּ וְכִי־תֵן לָנוּ בְּאֵמֶנִי: עֲשֵׂה לָנוּ חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי
 עֲשֵׂה לָנוּ בְּחִכְמָהּ בְּאֵמֶנִי חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי: אֵלָּה שֶׁעָלָה חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי
 בְּאֵמֶנִי מִן הַזֶּה

3. חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי מִן הַזֶּה שֶׁעָלָה בְּאֵמֶנִי חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי
 חֲמִשָּׁה. מִי־תֵן לָנוּ בְּחִכְמָהּ בְּאֵמֶנִי חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי: אֵלָּה שֶׁעָלָה חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי
 חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי מִן הַזֶּה. מִי־תֵן לָנוּ בְּחִכְמָהּ בְּאֵמֶנִי חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי
 10 שֶׁעָלָה חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי: אֵלָּה שֶׁעָלָה חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי
 מִן הַזֶּה בְּחִכְמָהּ בְּאֵמֶנִי חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי: אֵלָּה שֶׁעָלָה חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי

ABCVW] — 1 CVW add. חֲמִשָּׁה [חֲמִשָּׁה. — Ib. BCW] וְהִנֵּה חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי V et incrementum vobis
 tribuat gratia caritateque sua in gaudio [חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי. — 2 BCVW philadelphia] וְהִנֵּה חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי
 [חֲמִשָּׁה. — Ib. CVW] חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי. — Ib. BV חֲמִשָּׁה CV חֲמִשָּׁה. — Ib. BVW iustitiae [חֲמִשָּׁה בְּאֵמֶנִי. — 3 B
 חֲמִשָּׁה. — Ib. CV חֲמִשָּׁה. — 4 VB חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה. — Ib. W חֲמִשָּׁה. — Ib. C om. חֲמִשָּׁה A ... — Ib. B חֲמִשָּׁה
 — Ib. A ... חֲמִשָּׁה. — Ib. V חֲמִשָּׁה — 5 A חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה. — Ib. A חֲמִשָּׁה ... חֲמִשָּׁה. — 6 CVW
 add. חֲמִשָּׁה [חֲמִשָּׁה. — Ib. BCW חֲמִשָּׁה. — 7 CVW add. חֲמִשָּׁה. — 8 CV add. חֲמִשָּׁה. —
 Ib. CVW חֲמִשָּׁה. — Ib. CV et gaudeat חֲמִשָּׁה. — 9 B חֲמִשָּׁה. — Ib. CV חֲמִשָּׁה add. חֲמִשָּׁה. —
 Ib. V om. חֲמִשָּׁה ... חֲמִשָּׁה. — Ib. V sed, sicut scriptum est. חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה. — Ib. V sed « da »
 add. חֲמִשָּׁה. — Ib. B חֲמִשָּׁה. — 11 V חֲמִשָּׁה (sic) חֲמִשָּׁה. — Ib. CV חֲמִשָּׁה V חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה. — 12 VW חֲמִשָּׁה C om. חֲמִשָּׁה. — Ib. BCV W חֲמִשָּׁה.

diat, ne immutetur corpus vestrum vivum, quin potius crescat vobiscum et
 incrementum sumat gaudio, philanthropia, pauperum dilectione, bonis mo-
 ribus cunctisque sanctitatis fructibus, donec hinc egressi eritis et [Deus]
 singulos receperit in mansionem [illam], ubi nullus datur moeror, nulla cogi-
 tatio mala, nulla aegritudo, nulla tribulatio, sed gaudium et deliciae et gloria
 et lux aeterna et paradisos et fructus immarcescibilis, et recipiat in castra
 angelorum et in ecclesiam primogenitorum¹, qui in caelo scripti sunt, et in
 promissiones, quas modo enarrare non possumus.

3. Haec scripsi vobis, ob dilectionem, quam erga vos habemus, ut con-
 fortetur cor vestrum. Et multa sunt, quae vobis scribere volo. Attamen *da*
*sapienti occasionem, ut eo sapientior fiat*². Dominus vero custodiat vos ab hoc
 saeculo maligno, ut corpore et spiritu et anima sani sitis, et det vobis intel-
 lectum in omni re, ut liberet vos ab errore temporum. Valet, carissimi

1. Hebr. XII, 22 seq. — 2. Prov. IX, 9.

1. *وَأَنَا سَلَامٌ وَنَبِيٌّ مَدِينَةٍ هَلُمُّوا إِلَيْنَا حَقًّا. هُوَ قَدْ سَلِمَ
 بِالْأَمْرِ مَعَكُمْ وَمَعَكُمْ مَدِينَةٌ حَقٌّ سَلَامٌ. سَلِمَ بِالْأَمْرِ
 سَلَامٌ يَوْمَ مَعَكُمْ قَدْ سَلِمَ هَلُمُّوا إِلَيْنَا هَلُمُّوا إِلَيْنَا
 بِحَقِّهِمْ هَلُمُّوا سَلِمَ بِالْأَمْرِ: هَلُمُّوا إِلَيْنَا هَلُمُّوا إِلَيْنَا
 5. هَلُمُّوا بِحَقِّهِمْ هَلُمُّوا: هَلُمُّوا إِلَيْنَا هَلُمُّوا بِحَقِّهِمْ. هَلُمُّوا
 هَلُمُّوا إِلَيْنَا هَلُمُّوا بِالْأَمْرِ. هَلُمُّوا إِلَيْنَا هَلُمُّوا بِحَقِّهِمْ هَلُمُّوا
 هَلُمُّوا بِالْأَمْرِ. هَلُمُّوا بِالْأَمْرِ هَلُمُّوا إِلَيْنَا هَلُمُّوا بِحَقِّهِمْ هَلُمُّوا
 هَلُمُّوا بِالْأَمْرِ هَلُمُّوا بِحَقِّهِمْ هَلُمُّوا إِلَيْنَا هَلُمُّوا بِحَقِّهِمْ هَلُمُّوا*

2. *وَأَنَا سَلَامٌ وَنَبِيٌّ مَدِينَةٍ هَلُمُّوا إِلَيْنَا حَقًّا. هُوَ قَدْ سَلِمَ
 بِالْأَمْرِ مَعَكُمْ وَمَعَكُمْ مَدِينَةٌ حَقٌّ سَلَامٌ. سَلِمَ بِالْأَمْرِ
 10. سَلِمَ بِالْأَمْرِ مَعَكُمْ وَمَعَكُمْ مَدِينَةٌ حَقٌّ سَلَامٌ. سَلِمَ بِالْأَمْرِ
 سَلِمَ بِالْأَمْرِ مَعَكُمْ وَمَعَكُمْ مَدِينَةٌ حَقٌّ سَلَامٌ. سَلِمَ بِالْأَمْرِ
 سَلِمَ بِالْأَمْرِ مَعَكُمْ وَمَعَكُمْ مَدِينَةٌ حَقٌّ سَلَامٌ. سَلِمَ بِالْأَمْرِ
 سَلِمَ بِالْأَمْرِ مَعَكُمْ وَمَعَكُمْ مَدِينَةٌ حَقٌّ سَلَامٌ. سَلِمَ بِالْأَمْرِ*

ABCVM | — 1 V. — 2 BCVM. — 3 CVM. — 4 C. — 5 C. — 6 W. — 7 BCVM. — 8 W. — 9 C. — 10 B. — 11 A. — 12 CVM. — 13 CVM.

Comparete vobis eam virtutem, ut timeat vos Satanas et successum habeatis in omnibus operibus vestris. Qua ratione suavitas Dei, prouti poterit, virtutem producet in vobis. Quoniam suavitas divina suavior est melle et favo nec multi ex eremitis et virginibus compertam habent magnam hanc divinitatis suavitatem, eo quod non acquisierunt divinam virtutem, nisi pauci quidam in aliquibus locis, quia non dederunt operam colendae eiusdem virtuti. Quapropter non dedit eam Deus eis. Omnibus autem, qui ipsi colendae operam dant, * Deus largitur eam. Deus etenim non est personarum acceptor, sed vacantibus exercitio eius in omnibus generationibus et generationibus imperitur eam.

2. Modo autem, dilectissimi, novi vos amicos esse Dei et vos inde a momento, quo ad opus hoc pervenistis, toto corde vestro Deum diligere. Propterea, ecce, etiam ego diligo vos toto corde meo. Et propter sinceritatem cordis vestri capaces estis acquirendae virtutis huiusce divinae, quam toto tempore operemini cum facilitate et gaudio, ut omne opus Dei facile sit vobis. Virtus enim haec, quam homini hic largitur, disponit eum, ut in requiem ingredia-

וְחִבְּתֵיהֶם לֹא חִבְּתֵי דֵּם מְחִיבִּים אֶלָּא דִּלְכַּת דִּתְתִּילָא יֵהּ חִבְּתֵי דֵּם. מְחִיבִּים.
 וְהָאֵל סִמְלָא אֲקֻזָּל לֹא חִמְדֵּי דֵּם אֶלָּא חֲפֻדֵּי דֵּם חֲבָא וְחִבְּתֵי דֵּם.
 מְחִיבִּים וְהָאֵל לֹא מְחִיבֵי חִסְלָא אֲקֻזָּל וְלֹא עֲרֻחֵיב חֲמִלְכֵּיהֶם וְלֹא
 כְּעִמְמֵיהֶם וְלִמְחֵיהֶם: אֶלָּא תַעֲבֹדֵי מַמְזָא חֲפֻדֵּי דֵּם חִבְּתֵיהֶם בְּ מְחִלְכֵּיהֶם.
 5 הִפְּקֵיהֶם בְּ יֵי וְאִם וְאִם אִמְלֵיהֶם. מְחִיבִּים וְהָאֵל לֹא עֲמֵד סִמְלָא אֲקֻזָּל
 יֵהּ וְחִבְּתֵי תַעֲבֹד וְחִמְדֵּי דֵּם יֵהּ מְחִיבֵי מְחִיבֵי דֵּם כֹּה כֹּה מְחִיבֵי חִמְדֵּי
 חֲפֻדֵּיהֶם יֵהּ וְחִבְּתֵי דֵּם חֲבָא. חֲבָא יֵהּ וְחִבְּתֵי אִם בְּכַחַת אִנְלָא
 יֵהּ חִבְּתֵי. מְחִיבִּים וְהָאֵל לֹא אֲקֻזָּל חֲפֻדֵּי. בְּיֵהּ אִם אִמְלֵיהֶם וְהָאֵל סִמְלָא
 כֹּה אִנְלָא וְחִבְּתֵי אִם בְּכַחַת אִנְלָא.

10 3. אֵיִלָּהּ בְּ מְחִיבֵי דֵּם בְּתַעֲבֹד מְחִיבֵי: וְחִבְּתֵי דֵּם אִסְפֻּדֵּה
 חֲרֻדֵּיהֶם: אִלְכֻּדֵּה חֲפֻדֵּי דֵּם חֲבָא וְחִבְּתֵי דֵּם וְחִבְּתֵי דֵּם
 מְחִיבֵי בְּרֻחֵיהֶם חֲפֻדֵּיהֶם וְחִבְּתֵי דֵּם מְחִיבֵי מְחִיבֵי

ABCVW] — 1 B חֲבָא. — *Ib.* W לא. — *Ib.* V אִם. — 2 BCVW חֲפֻדֵּי. — *Ib.* ABW חֲפֻדֵּי.
 — 3 BV חֲפֻדֵּי C חֲפֻדֵּי W חֲפֻדֵּי. — *Ib.* BC סִמְלָא. — *Ib.* V אִם. — *Ib.* BC ignoraverunt virtutem
 divinam et celeritatem eius om. et scribentes VII om. .. חֲפֻדֵּי. — 4 CVW
 חֲפֻדֵּי. — *Ib.* W frigida est חֲפֻדֵּי. — *Ib.* BCVW חֲפֻדֵּי. — *Ib.* CVW חֲפֻדֵּי. — 5 CVW
 חֲפֻדֵּי B om. [חֲפֻדֵּי. — *Ib.* W חֲפֻדֵּי. — *Ib.* W חֲפֻדֵּי. — 6 CV ut videat חֲפֻדֵּי. — *Ib.* CV (?) W
 חֲפֻדֵּי. — *Ib.* BCVW חֲפֻדֵּי. — *Ib.* W om. חֲפֻדֵּי. — 7 CVW חֲפֻדֵּי. — *Ib.* B חֲפֻדֵּי. — *Ib.* BCVW
 חֲפֻדֵּי. — 8 B חֲפֻדֵּי CVW add. חֲפֻדֵּי. — *Ib.* A חֲפֻדֵּי? BC חֲפֻדֵּי W חֲפֻדֵּי. — *Ib.* V add.
 חֲפֻדֵּי. — *Ib.* VV om. חֲפֻדֵּי. — 9 CVW חֲפֻדֵּי. — *Ib.* V חֲפֻדֵּי. — *Ib.* B חֲפֻדֵּי. — 10 VV
 חֲפֻדֵּי. — 11 VV חֲפֻדֵּי. — *Ib.* V orate igitur חֲפֻדֵּי et om. חֲפֻדֵּי. — 12 VV חֲפֻדֵּי add. חֲפֻדֵּי.
 — *Ib.* CVW spiritum vanae gloriae חֲפֻדֵּי et om. חֲפֻדֵּי. — 12 VV חֲפֻדֵּי. — *Ib.* VV ut totus fructus vester חֲפֻדֵּי.

quoniam opera sua non [bona] fide faciunt, sed ad faciem hominum faciunt ea.
 Eapropter virtus divina non habitat in eis, sed omnibus operibus, quae fa-
 ciunt, infirmi sunt. Propterea ignorant virtutem divinam nec obsecrant solli-
 citudinem nec facilitatem et gratiam eius, sed anima eorum [angore] gravata
 est in omnibus operibus eorum, cum sit anceps. Plurimi autem generationis
 nostrae eiusmodi sunt. Propterea non receperunt virtutem divinam animam
 saginantem et ad gaudium disponentem eique quotidie eam tribuentem suavi-
 tatem, quae cor eorum in Deo fervere faciat. Opus namque, quod faciunt,
 veluti hominibus faciunt : ideo non venit ad eos. Abominatio est enim huic
 virtuti homo, qui opus suum veluti hominum gratia perficit.

3. Vos autem, carissimi, quos diligit anima mea, quorum fructus com-
 putati sunt in Deo, in omnibus operibus vestris * certate contra studium vanae 59
 gloriae, ut illud in rebus omnibus superetis et ut totum corpus vestrum accep-

מַעֲלָאֵי אֲחִיִּי יִנְּלָא בְּאַלְהֵי מַבְרָא. מַלְאֵי יְהוָה לֹא מְנוּחָא דְּהוּא מַלְאֵי
 לֹא עָדָא אִנְּלָא קָם מַעֲמֵי מַלְאֵי בְּלֹא אֶעֱשֶׂה יְהוָה חֲקֵי־הוּא בְּמִלָּא.

4. אִי־לֹא בְּכִי שִׁחַחְתָּ אֶלְאֵה חֲמֻדָּא זְהוּל בְּלִעְסָא מַנְמָא
 חֲלָא חֲבִיבֵי בְּאַרְמֵנִי חֲחָא מַבְרָא: אֲמִילָא בְּמִלָּא לֵאמָרָא חֲחָא
 5 חֲחָא חֲבִיבֵי. אִנְלָא בְּכִי אֲנִילָא לֵאמָרָא מַלְאֵי־חֲחָא בְּלִעְסָא חֲחָא יְהוָה מַבְרָא
 חֲחָא. כִּי־כִי מַבְרָא בְּחֵלָא מַנְמָא. אִל בְּכִי סְרָמָא בְּחֵלָא־חֲחָא
 6 הָאֲסָא מַנְמָא; הָאֲסָא: חֲחָא לֹא מַלְאֵי חֲחָא. זִמְסָאֵלָא חֲחָא יְהוָה
 אֲמִילָא אֲמִרָא יְהוָה בְּכִי־חֲחָא חֲחָא בְּכִי־חֲחָא. אִל יְהוָה בְּכִי בְּכִי
 חֲחָא בְּכִי־חֲחָא: אֲמִילָאֵה חֲחָאֵה מַבְרָאֵה מַבְרָאֵה
 10 חֲחָא בְּכִי־חֲחָא חֲחָא. אִל יְהוָה חֲחָא קָם סְרָא חֲחָא בְּכִי־חֲחָא
 אֲמִילָא: אֲמִילָא חֲחָא מַבְרָאֵה חֲחָאֵה חֲחָאֵה חֲחָאֵה

ABC[V] — 1 VW מַבְרָאֵה — Ib. BC חֲחָאֵה — Ib. BC מַבְרָאֵה VW מַבְרָאֵה — Ib. VW מַבְרָאֵה
 — Ib. CVW add. Deus חֲחָאֵה [חֲחָאֵה] — 2 VW חֲחָאֵה — Ib. B מַבְרָאֵה — Ib. VW om. חֲחָאֵה —
 Ib. CVW fructum eorum חֲחָאֵה [חֲחָאֵה] — 3 VW om. מַבְרָאֵה — 4 C חֲחָאֵה — Ib. BC מַבְרָאֵה
 — 5 BC חֲחָאֵה — Ib. VW om. חֲחָאֵה ... חֲחָאֵה — Ib. W חֲחָאֵה et om. חֲחָאֵה — Ib. VW om. חֲחָאֵה — 4 V
 חֲחָאֵה — Ib. C חֲחָאֵה — Ib. W חֲחָאֵה — 7 W spiritualitas חֲחָאֵה; bis. — 8 B חֲחָאֵה
 חֲחָאֵה — Ib. C חֲחָאֵה et om. חֲחָאֵה — 9 BW חֲחָאֵה — Ib. VW frigidum esse חֲחָאֵה [חֲחָאֵה]
 — Ib. B חֲחָאֵה C חֲחָאֵה W חֲחָאֵה — Ib. W חֲחָאֵה — 10 W om. חֲחָאֵה — Ib. VW חֲחָאֵה
 — Ib. B animam suam gravatam esse חֲחָאֵה CVW frigidam חֲחָאֵה — 11 W effusa est super me
 anima mea חֲחָאֵה — Ib. CVW add. hoc est, afflictus sum super spiritum meum חֲחָאֵה חֲחָאֵה
 חֲחָאֵה.

eorum hominibus putantibus eos aliquid habere. * Propterea non eis imperti- 60
 tur¹ virtutem, sed sinit eos vacuos, quoniam non invenit corpora eorum
 decentia esse.

4. Vos autem, carissimi, luctamini contra spiritum vanae gloriae omni
 tempore, ut cum in omnibus devincatis, ut virtus divina adhacreant vobis
 omni tempore. Ego vero orabo ad Deum pro vobis, ut vobis gaudium istud
 omni tempore concedatur. Nil enim isto celerius. Si autem videritis de-
 servisse vos et recessisse a vobis fervorem, quaerite eum et iterum redibit
 ad vos. Fervor enim veluti ignis est, qui frigus in suam convertit natu-
 ram. Si vero videritis cor vestrum gravatum esse aliquando, * accersite ad 61
 vos animam vestram eamque interrogate, quoad ferbeat et in Deo accendatur.
 Nam etiam David, cum aliquando animam suam [moerore] gravatam con-
 spexisset, dixit sic²: *Effudi super me animam meam; recordatus sum dierum
 antiquorum et meditatus sum de omnibus operibus tuis et elevavi manus meas ad*

1. Subiectum: Deus. — 2. Ps. cxlii. 4 seqq.

וְאַתְּמָה אֲבֹתֵי חֲפָזִי. תַּעֲבֹדוּן לִי חֵר אֲסֵר אֶזְכֹּר. וְעָלִי חֶבֶר יְהוֹם כִּי שָׂא
 בְּעֵינָיו מִיָּדָא דְּחֵבִי וְכִדְּוֵי בְּלִיבָא וְהָאֵל מְחָלָא שְׁחִמְלָא אֲלֹהֵי חַיִּימָא
 עֹלָמָא. מְחָלָא חֶבֶר וְזֵי אִי אֵי אֵי. שְׁחִמְלָא מְלָאֲחֵף: וְזֵי אֵל חֲפָזִי אֲלֹהֵי
 זָרָא וְזֵי אֵל. אֲלֹהֵי שְׁחִמְלָא וְזֵי אֵל עֹבֵד עֹבֵד עֹבֵד דְּחֵבִי דְּחֵבִי דְּחֵבִי
 חֲמִלְחֵף אֲחֵר אֲחֵר עֹבֵד בְּלִיבָא וְזֵי אֵל חֲמֵד חֲמֵד חֲמֵד אֲמֵן * 5

מִיָּדָא דְּחֵבִי וְכִדְּוֵי בְּלִיבָא וְהָאֵל מְחָלָא שְׁחִמְלָא אֲלֹהֵי חַיִּימָא
 עֹלָמָא. מְחָלָא חֶבֶר וְזֵי אִי אֵי אֵי. שְׁחִמְלָא מְלָאֲחֵף: וְזֵי אֵל חֲפָזִי אֲלֹהֵי
 זָרָא וְזֵי אֵל. אֲלֹהֵי שְׁחִמְלָא וְזֵי אֵל עֹבֵד עֹבֵד עֹבֵד דְּחֵבִי דְּחֵבִי דְּחֵבִי
 חֲמִלְחֵף אֲחֵר אֲחֵר עֹבֵד בְּלִיבָא וְזֵי אֵל חֲמֵד חֲמֵד חֲמֵד אֲמֵן * 10

ABCVM] — 1 V om. — Ib. VII om. — 2 BVW om. — Ib. CV add. et
 accendatur amore et dilectione Dei (V om. — Ib. C om. — Ib. W add. — Ib. CVW om. —
 3 B om. — Ib. C om. — Ib. W add. — Ib. CVW om. — 4 B h³ V h³].

Titulus : AV Epistola quarta BC Epistola septima M. Ammonii
 — 6 B om. — 7 BC om. — Ib. B om. — Ib. CVW om. —
 Ib. CVW om. — 8 C et liberemini — Ib. CV om. — 9 V om. —
 Ib. CVW om. — Ib. VII om. — Ib. A om. — Ib. A om. — Ib. A om. —
 Ib. CV om. — 10 BC om. — Ib. B om. — Ib. CV om. — Ib. CV om. —

*Te. Te sitit anima mea veluti terra. Sic fecit David, cum vidisset animam suam
 frigidam esse, quoad eam fervidam reddidisset; et accepit suavitatem divi-
 nam die ac nocte. Itaque hoc facite et vos, carissimi, et incrementum sumetis
 et Deus revelabit vobis mysteria maxima. Deus conservet vos in sanitate
 spiritus et animae et corporis, donec perducet vos in regnum cum patribus
 vestris, qui bene [vitam] finierunt in saeculum saeculorum, Amen.*

IV¹

62 * Novi me vobis, tamquam filiis dilectissimis et filiis promissionis et filiis
 regni scribere. Propterea nocte dieque memor sum vestri, ut vos Deus ab
 omni malo custodiat et vos assidue solliciti sitis, ut vobis Deus continuo illu-
 minationem oculorum et discretionem tribuat, ut in omnibus discernere
 discatis inter bonum et malum. Scriptum est enim² : *Perfectorum est cibus*

1. Epistola Antonii XI.

2. Hebr. v. 14.

سَمَلًا وَيُذِي مَدَحَ يَهُوَهْ وَإِنَّ حَقَّقَ. وَأَكْبَحَ كُحِبَ إِنْ لِحَقَّ مَدْلِفَةً بِحَلِّهِ
 أَلَسْفَعْلَةً كَيْ حَتَّى. فَهَلْهَمْ هَمِنْ كَمْ حَلَّ حَلْمُفْلُوهْ وَأَلَسْفَعْلَةً
 كَيْ كَحَتَّى: أَوْفَلَّ حَلَّ: وَمَدْلَفَتْ: إِنْ لِحَرَّ كَرَحَقَّ حَلَّ حَلْمُفْلُوهْ كَمْ
 مَدْلَفَاتٍ إِنْ لِحَمْسَرْمَرْ. مَدْلَفَتْ: إِنْ هَمِنْ وَمَدْلَفَتْ مَدْلَفَاتٍ إِنْ. كَيْ
 إِنْ هَمِنْ أَمْمُفْلُوهْ وَأَلَّ مَدْلَفَتْ حَلْقَاتٍ. أَوْفَلَّ هَمِنْ مَحْتَتِ إِمْرًا وَفَهْلَهَمْ
 حَبَّ حَلْمُفْلُوهْ: أَوْفَلَّ أَوْ إِنْ كَحَبَّ حَقَّقَ: كَمْ مَدْلَفَتْ: إِنْ أَوْ أَلَسْفَعْلَةً
 مَدْلَفَاتٍ بِحَقَّقَاتٍ. مَدْلَفَتْ: إِنْ يَهُوَهْ هَمِنْ وَأَوْ أَيْلَفَتْ كُنْمَلَفَتْ حَمْسَرْمَرْ
 دَهْلَفَتْ سَعْلَفَتْ أَوْ. أَوْفَلَّ هَمِنْ فَهْلَهَمْ وَحَلَّ إِنْ وَأَلَّ حَلْفَاتٍ وَفَهْلَهَمْ
 أَلَّ حَقَّقَ مَدْلَفَاتٍ وَفَهْلَهَمْ وَفَهْلَهَمْ. أَيْلَفَتْ أَوْفَلَّ أَوْفَلَّ مَدْلَفَتْ
 مَدْلَفَاتٍ أَيْلَفَتْ. أَلَّ أَوْ أَلَّ حَلْفَاتٍ أَوْفَلَّ مَدْلَفَاتٍ حَبَّ مَدْلَفَاتٍ
 10 وَفَهْلَهَمْ وَفَهْلَهَمْ وَفَهْلَهَمْ إِنْ مَدْلَفَاتٍ وَأَلَّ مَدْلَفَاتٍ حَلْقَاتٍ.
 وَفَهْلَهَمْ سَلْمُفْلُوهْ حَقَّقَ وَفَهْلَهَمْ مَدْلَفَاتٍ

ABCVW] — 1 VW add. و. — Ib. C om. حَقَّقَ ... حَقَّقَ. — Ib. BCVW مَدْلَفَاتٍ. — 2 CVW مَدْلَفَاتٍ. — Ib. CVW و. — Ib. CVW om. مَدْلَفَاتٍ B delet مَدْلَفَاتٍ. — 3 B حَقَّقَ (?). — 4 B مَدْلَفَاتٍ. — Ib. A ... مَدْلَفَاتٍ. — 5 C om. و. — Ib. CV مَدْلَفَاتٍ. — 6 CVW مَدْلَفَاتٍ. — Ib. C حَقَّقَ. — Ib. VII om. أَوْ. — 7 CVW و. — Ib. B مَدْلَفَاتٍ = CVW, sed absque ribui. — 9 CVW مَدْلَفَاتٍ et om. و. — 11 BV مَدْلَفَاتٍ. — Ib. B و. — Ib. C مَدْلَفَاتٍ. — Ib. VII مَدْلَفَاتٍ.

rem illa, quam possidetis, accipiatis. Haec facio vobis, quoniam in Deo
 numero filiorum meorum adscripti estis. Paulus enim scribens Timotheo,
 67 * qui numero discipulorum eiusdem adscriptus erat, sic scripsit : *Memor sum
 tui in orationibus meis nocte ac die desiderans te videre. Recordor enim lacrimarum
 tuarum et gaudio repleor. Reminiscor etenim fidei tuae personarum ac-
 ceptione expertis*¹. Modo igitur, dilectissimi, quemadmodum Paulus fecit Timo-
 theo, sic feci ego quoque vobis, memor et ego suspiriorum et laboris cordium
 68 vestrorum. * Scio namque vos quoque desiderare me videre. Quod valde con-
 venit. Dixit enim Paulus : *Desidero venire ad vos, ut aliquod charisma spiri-
 tuale conferam vobis ad vestram confirmationem*². Vos itaque etiam si a Spiritu
 edoceamini, tamen si venero ad vos, penitus vos confirmabo ope doctrinae
 eiusdem Spiritus et alia vobis nota faciam, quae non possum vobis epistola
 scribere. Valet in Dño spiritu humili.

1. II Tim. 1, 3 seqq. — 2. Rom. 1, 11.

1. حَكِّمُوا هَذِهِمُفْصِلَ مَعْنَى إِنْ بَسَّكُمُ الْكُفْرُ تَلَمَّذُوا حَقًّا هَيْلًا
 حَقًّا وَإِلَّا تَوَقَّعُوا الْكُفْرَ الْهَيْلَ بِالْهَيْلِ حَتَّى كَمَدَمَكُلَهُ حَبِّ الْكُفْرِ:
 مَهْلِكًا وَيُؤْخِذُكُمْ أَيْ مَكْمَلًا أَيْ مَحْضًا هَلَّا مَدَّكُمْ أَلَّا
 أَيْ كَلَسُوا لَأَسْكَبُ وَيُؤْخِذُكُمْ مَحْضًا كَلَسُوا هَلَّا هَلَّا مَدَّكُمْ هَلَّا مَدَّكُمْ
 5 هَتَفُوا بِحُكْمِهِمْ هَلَّا هَلَّا مَدَّكُمْ بِعَقْلِهِ رَمَقْتِهِمْ هَلَّا هَلَّا مَدَّكُمْ بِعَقْلِهِ
 هَلَّا مَدَّكُمْ لَأَكْثَرُ حَقْلِهِمْ. دَعَاكُمْ الْكُفْرُ حَمْدًا كَبْرًا كَبْرًا كَبْرًا
 أَمَّا كَبْرًا بِسَمَلٍ وَمَدَّكُمْ أَلَّا مَدَّكُمْ لَأَكْثَرُ لَأَكْثَرُ أَيْ تَعْمَلُ أَلَّا
 مَدَّكُمْ سَبَدًا مَدَّكُمْ لَأَكْثَرُ مَدَّكُمْ بِأَهْلٍ حَقًّا. أَيْ فِي مَدَّكُمْ:
 سَبَدًا سَبَدًا هَلَّا هَلَّا مَدَّكُمْ وَإِلَّا هَلَّا مَدَّكُمْ هَلَّا مَدَّكُمْ هَلَّا مَدَّكُمْ
 10 كَبْرًا حَقًّا حَقًّا أَيْ مَدَّكُمْ هَلَّا مَدَّكُمْ هَلَّا مَدَّكُمْ هَلَّا مَدَّكُمْ

ABCWV — Titulus : AB *Epistola quinta* (!) وسبعة C *Epistola VI*, و VI. sexta W VI. sexta و V *Epistola nona M. Ammonii* [مَدَّكُمْ] وسبعة 1 C praemittit verba : *Dilectissimis meis in Dño* وسبعة [مَدَّكُمْ] — Ib. C [مَدَّكُمْ] — Ib. CVW [مَدَّكُمْ] — Ib. BCW [مَدَّكُمْ] — 3 CVW om. [مَدَّكُمْ] وسبعة [مَدَّكُمْ] — Ib. W [مَدَّكُمْ] — Ib. B [مَدَّكُمْ] — 4 CVW om. [مَدَّكُمْ] — Ib. CVW [مَدَّكُمْ] — Ib. CVW odio habuerunt [مَدَّكُمْ] وسبعة [مَدَّكُمْ] — 6 V [مَدَّكُمْ] — Ib. CV add. [مَدَّكُمْ] — Ib. CVW [مَدَّكُمْ] وسبعة [مَدَّكُمْ] — Ib. CVW [مَدَّكُمْ] — 7 B [مَدَّكُمْ] — Ib. B [مَدَّكُمْ] — Ib. W [مَدَّكُمْ] وسبعة [مَدَّكُمْ] — Ib. VV [مَدَّكُمْ] C [مَدَّكُمْ] — 8 CVW ad locum vitae [مَدَّكُمْ] وسبعة [مَدَّكُمْ] — Ib. C om. [مَدَّكُمْ] — Ib. CV add. [مَدَّكُمْ] — 9 add. [مَدَّكُمْ] — Ib. CW [مَدَّكُمْ] V [مَدَّكُمْ] A... — Ib. CVW magnalia [مَدَّكُمْ] وسبعة [مَدَّكُمْ] — 10 V [مَدَّكُمْ] — Ib. C om. [مَدَّكُمْ] وسبعة [مَدَّكُمْ] VV [مَدَّكُمْ] وسبعة [مَدَّكُمْ]

VI'

* 1. Nocte ac die precor, ut virtus divina proficiat in vobis reveletque vobis 69
 maxima divinitatis mysteria, quae haud mihi facile est linguis eloqui, cum
 grandia sint, * nec de hoc saeculo sint, nec revelentur, nisi his, qui cor ab 70
 omni immunditia expurgarunt totaque vanitate saeculi huius, et eis, qui tu-
 lerunt cruces suas et adhuc munierunt animas suas et Deo in omnibus
 obedientes extiterunt. In hisce habitat deitas adornans animam. Quemad-
 modum enim arbores non crescunt nisi virtus aquae accessum habeat ad eas :
 pari ratione neque anima potest ascendere sursum, nisi accipiat gaudium
 caeleste. [Quod] etiamsi accipiant, singuli quidam sunt, quibus Deus myste-
 ria caelestia revelat et eis loca sua² ostendit, dum adhuc in corpore sunt, et
 omnes petitiones eorum largitur.

1. Epistola Antonii XIII.

2. = τοιοι in sensu mansionum caelestium.

ABC VII] — 1 CVII אלהי. — 2 VII להי C om. להי. — Ib. CVII להי [להי. — 3 CVII להי [להי. — Ib. VII et hi sunt qui promissa ista magna ab ipso Filio accipiunt (tamquam) charismata וְהֵם הַנִּשְׁמָתִים וְהֵם הַנִּשְׁמָתִים. — 4 B מהם הם. — Ib. V להי. — Ib. BC VII דבלי. — Ib. V וְהֵם II om. להי. — 5 II להי V להי II add. להי. — Ib. CV add. להי. — Ib. BCV וְהֵם. — Ib. V דבלי. — 6 B דבלי. — Ib. C וְהֵם II. — Ib. C וְהֵם V וְהֵם II וְהֵם II. — Ib. AC VII om. וְהֵם. — Ib. V להי. — 8 BC VII מהם. — Ib. VII מהם 2^a BC om. — Ib. BC להי VII om. — Ib. VII מהם. — Ib. VII וְהֵם. — 9 VII וְהֵם. — Ib. CV וְהֵם דבלי. — Ib. CV להי. — Ib. CV להי. — 11 V add. להי. — Ib. CVII להי [להי. — 12 B דבלי. — Ib. CV add. להי. — 3 CVII estote sani in pace patri misericordiae וְהֵם דבלי להי B add. explicit וְהֵם... וְהֵם.

2. Oratio mea proinde ea est nocte ac die, ut ad hanc mensuram perveniat
71 tis et divitias Christi incomprehensibiles cognoscatis. * Pauci enim sunt, qui
hacce ratione perfecti evaserunt. Et hi, quorum sunt promissa Filii magna,
accipiunt charismata et prosunt hominibus. Omnibus nempe generationibus
et generationibus opus est eiusmodi hominibus, qui ad hanc mensuram per-
venerunt, ut unusquisque ex eis exemplo sit coetaneis suis, quemadmodum
is, qui perfectus reputatur, exemplo est hominibus. Pro qua re sine intermis-
sione oro vestri causa ob meam, quam erga vos habeo, dilectionem. Nam
etiam Beatus Paulus sic dixit de his, quos diligebat : *Volo dare vobis, non
tantum Evangelium, sed etiam animas nostras, quoniam carissimi facti estis nobis*'.
72 Feci vero, * ut filius meus veniret ad vos, donec et mihi Dñs concesserit,
ut corpore meo ad vos conferam et profectum vobis maiorem eo, in quo
estis, largiar. Quando enim patres filios recipiunt, ibi est Deus in utraque
parte. Attamen valete in Dño.

1. I Thess. ii, 8.

حَنُوكِيمًا: أَلَا أَوْ لَا مَحَلًّا وَلَا تَعْلَا وَلَا فَحْتُهُنَّ وَلَا زُهْمًا وَلَا حُمُومًا
وَلَا حَبْنًا إِيَّانَا مَعْمُوسًا فَنُفْلَ حَتَّ مَعِ سَعْدِهِ بِالْكُؤَالِ*

2. مَحْمُومًا وَفُلًا سَحَحَدَت فَلَاحَهُ أَمْنِيَّاتًا حَكِيمًا مَحَامُومًا بِحَقِّهِ وَقُلًا
بِأُخُوَّتِ تِلْكَ حَكِيمًا بِهَقْلٍ مَتَكْفُلًا وَمَتَلَقًا نُسْبَةً حَقًّا حَقًّا
وَالْعَلَمُومًا فَنُفْلًا بِتَمُومًا حَقًّا سَبْهًا حَقًّا. أَلَا زُهْمًا إِيَّانَا حَبْنًا
مَعْمُوسًا: سَبْهًا بِالْكُؤَالِ وَهْمًا حَقْمًا أَمْنِيَّاتًا. لَّا مَحْمُومًا حَقْمًا دَمَجْمًا. مَحْمُومًا
زُهْمًا بِهَقْلٍ وَرَبُّقًا لَّا مَحْمُومًا وَرَبُّقًا. مَحْمُومًا زُهْمًا وَرَبُّقًا أَلَا زُهْمًا
أَلَا زُهْمًا. وَهْمًا إِيَّانَا مَحْمُومًا مَحْمُومًا. كَبْ زُهْمًا سَبْهًا حَقْمًا
بِأُخُوَّتِ مَحْمُومًا: فَلَاحَهُ لَّا زُهْمًا سَكْفُومًا كَبْ أَمْنِيَّاتًا: وَرَبُّقًا إِيَّانَا أَلَا زُهْمًا
نُفْلًا مَحْمُومًا بِأُخُوَّتِ مَحْمُومًا. مَحْمُومًا وَرَبُّقًا بِهَقْلٍ مَحْمُومًا حَبْنًا
بِأُخُوَّتِ لَّا زُهْمًا وَرَبُّقًا. أَلَا زُهْمًا مَحْمُومًا. كَبْ زُهْمًا سَبْهًا حَقْمًا
بِأُخُوَّتِ لَّا زُهْمًا وَرَبُّقًا. أَلَا زُهْمًا مَحْمُومًا. كَبْ زُهْمًا سَبْهًا حَقْمًا

ACVW] — 1 CVW [فلا]. — Ib. V add. [فلا]. — Ib. VII polestales [فلا]. — 2 V add. in Dño Jesu Chr. [فلا]. — 4 A [فلا]. — Ib. V [فلا] (sic). — Ib. VII [فلا]. — Ib. VII om. [فلا]. — 3 V add. in pace et gaudeatis [فلا]. — 6 CVW [فلا]. — 7 V [فلا]. — Ib. CVW [فلا]. — 9 W [فلا]. — Ib. V add. oro [فلا]. — 10 VII add. mecum [فلا]. — Ib. VII [فلا]. — 11 V in textu [فلا] (?) in marg. corrigi debet = C — Ib. VII ad locum citae [فلا]. — Ib. V add. [فلا]. — Ib. V [فلا]. — 12 VII [فلا]. — Ib. V add. postquam ridit [فلا].

aut nuditas? Sed ne angeli quidem, neque principes et potentes, neque altitudo, neque profunditas, neque alia creatura poterit me separare a caritate Dei!

2. Modo igitur, dilectissimi, orationem fundite assidue nocte ac die, ut benedictiones patrum meorum veniant super vos, ut hac ratione exercitus angelorum gaudeant de vobis per omnia et reliquos dies vestros in omni gaudio cordis impleatis. Si quis enim ad hanc mensuram pervenerit, Dei gaudium manet iugiter cum ipso. Nulli abhinc rei vacat. Scriptum est enim: *Lumen iustorum nunquam extinguatur*¹. Ego vero oro, ut etiam vos
75 ad mansionem vitae perveniatis. * Quod ego propter obedientiam vestram facio. Cum enim Dñs discipulos suos obedientes sibi vidisset, oravit ad Patrem pro eis dicens: *Ubi ego sum, etiam isti sint*², quoniam obedierunt verbo meo. Et adhuc oravit, ut a Maligno custodirentur³, quoad pervenirent ad mansionem requiei. Hoc oro et peto a Dño ipso, ut custodiamini a Maligno

1. Prov. XIII, 9: φῶς δικαίους διὰ παντός· φῶς δὲ ἀσεβῶν σβέννυται. — 2. Io. XVII, 24. — 3. Io. XVII, 15. PATR. OR. — T. X. — F. 6.

[illegible]

CVII] — 1 CIV ^{بسمه تعالی} . — 2 CVII ^{لوت} . — 3 V ^{وول} . — 4 CVII ^{ول} . — *Ib.* VII ^{وم} . — *Ib.* CVII add. ^{معت} . — *Ib.* CVII ^{لام} . — *Ib.* CVII om. ^{لوت} . — 3 V ^{ول} . — 7 II ^{وم} . — *Ib.* CVII ^{لام} . — *Ib.* VII ^{وم} . — *Ib.* CVII ^{لوت} . — 8 II om. ^{وم} . — *Ib.* CVII ^{لام} . — 9 CVII ^{ول} . — *Ib.* C add. ^{ول} . — 10 V add. ^{لوت} . — *Ib.* CV ^{لوت} . — 11 CV ^{معت} . — *Ib.* II om. ^{وم} . — *Ib.* CVII om. ^{لوت} . — 12 V ^{ول} . — *Ib.* CV ^{لوت} . — 13 V ^{لوت} . — *Ib.* CV ^{لوت} . — *Ib.* CV ^{لوت} .

tiones vestras ad caelum extendite nocte ac die petentes toto corde vestro Spiritum Sanctum et dabitur vobis. Hic enim erat in Elia Thesbite et in Elisaeo. et in omnibus aliis prophetis. Videte autem, ne forte intrent in cor vestrum cogitationes dubitationis dicentibus vobis : Quis poterit eum accipere? Nolite itaque locum dare huiusmodi cogitationibus, ut ad vos ingressum habeant, sed petite cum recta intentione et accipietis. Ego vero, pater vester, orabo pro vobis, ut eum accipiatis. Novi etenim vos abnegasse animas vestras, ut eum accipiatis. Qui enim vacat operi eius a generatione in generationem, is

53 accipit hunc ipsum Spiritum. * In rectis enim corde habitat. Ego vero testimonium de vobis perhibeo, vos recto cum corde Deum quaerere. Ubi vero acceperitis huncce Spiritum, is revelabit vobis omnia mysteria caelestia. Etenim multae sunt revelationes eius, quas non possum vobis charta describere. Eritis autem timoris cuiuscunque omnino expertes et gaudium caeleste potietur vobis; qua ratione tales eritis, quasi iam in regnum migraveritis, dum adhuc in corpore sitis. Et abhinc opus non erit vobis orare pro vobis ipsis, sed tantum pro proximis vestris. Moses enim Spiritu accepto pro

حَبِطًا حَقًّا أَيُّهَا. مَحْضًا لَّا هَمَّعَ أَيُّهَا. بِأَنْحَقَ كَلَّا نَعْفَقُ. أَلَّا
 أَلَّا سَكُفَ سَحْتَمَقُ. مَقْفَلٌ كَمَنْ قَبْ عَقْلًا يَهُوْ وَهُوْ: رَحَّتْ كَلَّا كَمَلْ قَبْ أَمَجْ
 لَلَكُهُوْ: أَلَّا يَهُوْ وَكُلُّهَا أَيُّهَا دَهْكَسْ: حَلَمَسْ مَحْ قَهْطَرُ بِسْتَلْ. سُرَبْ أَيُّهَا
 وَهُوْ يَهُوْ تَرْعَفَاهُ. وَتَرْحَلْ كَلَّا سَبُّوْا مَلْ وَأَلَّوْ حَاهُوْ مَعْقَسَلْ. سَبْسَبُّوْا
 5 [مَحْ] هَيَّئَلْ وَأَلَّوْ حَاهُوْ مَعْقَسَلْ: أَمَقْلْ وَتَرْحَلْ سَكُفَ سَحْتَمَقُ.
 مَحْلَمْلْ وَكَلَّا قَدَمَسْ يَهُوْ لَّا مَعْقَسْ إِنْزَلْ وَأَلَّوْ حَاهُوْ حَقْ: أَلَّا مَحْمَمْلْ
 مَحْمَمْلْ مَحْلَمْلْ أَيُّهَا قَلَّا مَحْمَر: مَلْ قَبْ وَأَلَّوْ حَاهُوْ: أَعْلَلْ حَقْ
 مَحْلَمْلْ وَهُوْ سَبْسَبُّوْا هَلَّا مَحْلَمْلْ هَلَّا بِأَمَقْلُوه: هَلَّا حَقْ قَدَمَسْ حَقْلَاهُ: يَهُوْ
 وَلَّا مَعْقَسْ إِنْزَلْ وَأَلَّوْ حَاهُوْ حَقْلَاهُ.
 10 هَلَّا مَحْلَمْلْ سَلَمَمْلْ دَهْ حَاهُوْ سَبْسَبُّوْا قَبْ مَحْمَر أَيُّهَا مَحْمَمْلْ
 أَيُّهَا مَحْمَر مَحْ مَحْمَر

ACVVV] — 1 CVVW || et om. \مَحْمَر. — 2 VVW om. \. — Ib. V Beatus enim Moyses لَهْطَلْ
 مَحْمَر. — Ib. CVVW لَهْطَلْ [|| et om. — Ib. W oravit Deum pro populo سَكُفَ لَهْطَلْ \مَحْمَر. — Ib. CVVW
 لَهْطَلْ. — 3 W om. \مَحْمَر. — Ib. C || et om. — Ib. CVVW لَهْطَلْ [|| et om. — Ib. W add. me quoque دَهْ
 لَهْطَلْ. — 4 C om. \مَحْمَر. — Ib. VVW et alii لَهْطَلْ [|| et om. — 5 V om. \مَحْمَر. — Ib. VVW لَهْطَلْ. — Ib. V
 لَهْطَلْ. — 6 IV add. \مَحْمَر. — Ib. CVVW لَهْطَلْ. — 7 V add. \مَحْمَر. — Ib. V
 لَهْطَلْ. — Ib. CVVW add. penitus دَهْطَلْ. — 8 V لَهْطَلْ. — Ib. V add. لَهْطَلْ
 لَهْطَلْ. — Ib. CVVW لَهْطَلْ. — A... V لَهْطَلْ. — 10 V لَهْطَلْ. — Ib. CVVW et convalescentes
 لَهْطَلْ لَهْطَلْ.

populo oravit dicens ad Deum : *Si hos deleveris, dele me de libro tuo vitae*¹.
 Videtis, hanc fuisse sollicitudinem ipsorum, ut pro invicem orarent, ubi ad
 hanc pervenissent mensuram. Singuli autem sunt [ex] multis, qui ad eam
 mensuram pervenerunt, ut pro proximis suis orarent. Quoniam de his omni-
 bus scribere vobis nequeo — vos ceterum sapientes estis et omnia intelli-
 gitis — * quando autem ad vos venero, narrabo vobis de Spiritu gaudii et, 54
 quam ratione deceat vos eum obtinere, et ostendam vobis totas eius
 divitias, quas chartae committere non possum.

Valet in hoc Spiritu vitae proficientes et convalescentes de die in
 diem.

1. Ex. xxxii, 31 seq.

[illegible][illegible]

IX

In editione Epistolarum S. Antonii, demptis aliquot sententiis in Ep. xx. occurrentibus, prorsus deest, probabiliter ideo, quod J. 3. Ammonius effatum S. Antonii allegavit; manifestum igitur erat hanc Epistolam opus ejusdem non esse.

1. Novi vos in laborem cordis et magnam tentationem incidisse; verumtamen, si heroice sustinueritis, etiam gaudium continget vobis. Nisi enim tentatio venerit — sive palam, sive clam — nullum profectum amplius ea mensura, in qua estis, facietis. Omnes etenim sancti, quando orabant, ut fides eis adderetur, inciderunt in tentationes. Ubi quis nimirum a Deo benedictionem accepit, statim adicitur ei etiam tentatio ex parte inimicorum, cum illa benedictione spoliare conantium, qua ei Deus benedixit. Daemones enim videntes animam illam benedictam magnitudinem consecutam esse, certamen cum ea committunt sive clam, sive palam. Cum enim Iacob a parentibus suis benedictionem accepisset, statim tentatio Esau potita est ipso, quoniam Malignus concitavit cor eius adversus Iacob, cogitans irritas reddere benedictiones eius. Verumtamen iustis non potest praevalere.

وَمَا تَنْهَى مَدْفَعَةً لَدَيْهِ حَقْمًا مَدْفَعَةً لَدَيْهِ كَهَيْئَةٍ. أَيْ كَيْفَ أَيْ
 وَأَمَّا حَقْمَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً: بِقِيَمَتِهَا. كَمَرٍ حَقْمَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً
 أَيْ كَيْفَ قَدَمَهُ سَعَةً كَلَامًا دَهْنًا. أَيْ بِبَعْدِ إِي
 حَقْمًا هَلْ هَلْ حَقْمَةً قَبْلُ مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً: أَيْ بِبَعْدِ مَدْفَعَةً كَلَامًا قَبْلُ
 مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً. أَيْ بِبَعْدِ مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً 5
 مَدْفَعَةً. أَيْ بِبَعْدِ مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً. أَيْ بِبَعْدِ مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً
 إِي سَرًا مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً
 أَيْ بِبَعْدِ مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً
 مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً 10
 مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً

3. أَيْ حَقْمَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً مَدْفَعَةً.

ABMNVW] — 1 MVW A قَدَمَهُ. — *Ib.* MN defectibus obnoxii دَهْنًا دَهْنًا W دَهْنًا دَهْنًا
 — 2 V دَهْنًا. — 3 W دَهْنًا. — *Ib.* MN om. دَهْنًا دَهْنًا — *Ib.* MNVW دَهْنًا دَهْنًا.
 — 4 MN دَهْنًا دَهْنًا. — *Ib.* M om. دَهْنًا. — *Ib.* VW om. دَهْنًا. — *Ib.* V add. دَهْنًا دَهْنًا.
 — 5 VW دَهْنًا. — *Ib.* NVW دَهْنًا. — *Ib.* MN دَهْنًا. — *Ib.* MN دَهْنًا. — 6 VW دَهْنًا دَهْنًا.
 — *Ib.* V دَهْنًا. — *Ib.* MNVW دَهْنًا. — *Ib.* MN دَهْنًا. — *Ib.* A دَهْنًا (?). — *Ib.* B دَهْنًا A manu
 1^a دَهْنًا manu 2^a دَهْنًا. VW دَهْنًا. — 7 B om. دَهْنًا. — *Ib.* MN دَهْنًا. — *Ib.* B دَهْنًا. — *Ib.* MN دَهْنًا.
 — 8 MNVW دَهْنًا et om. دَهْنًا. — *Ib.* A دَهْنًا. — 9 A in margine notat دَهْنًا. — *Ib.* VW
 دَهْنًا. — *Ib.* MN om. دَهْنًا VW دَهْنًا. — *Ib.* M دَهْنًا N دَهْنًا. — *Ib.* BNV دَهْنًا. — 10 MN
 دَهْنًا. — *Ib.* M دَهْنًا N دَهْنًا. — 11 V دَهْنًا. — *Ib.* VW دَهْنًا. — *Ib.* N om. دَهْنًا.
 — *Ib.* B ut alleviemi dَهْنًا MN ut praestantiores fiat dَهْنًا VW ut accepti fiat dَهْنًا.
 — *Ib.* BN دَهْنًا.

tunc homini datur tentari; et tunc ea omnia, quae ei prius dulcia erant, fiunt
 ei molesta. Hanc ob rem multi, ubi tentati fuerint, manent in molestia et
 carnales fiunt. Hi sunt, de quibus a Paulo dictum est : *Incepistis, inquit, a
 Spiritu et modo in carne desiistis*¹ : haec omnia in cassum et in vanum passi
 estis. Si quis autem restiterit Satanae in prima tentatione eumque devicerit,
 tunc dat ei Deus fervorem pacificantem, rationalem patientemque. Primus
 etenim fervor exagitatus et irrationalis est, secundus autem praestantior est.
 Hic autem auctor est, ut homo spiritualia conspiciat, dum agonem maximum
 facit, et patientiam imperturbabilem prae se fert. Sicut enim flante vento
 prospero magis propelluntur ambo gubernacula² navis et hac ratione magnum
 spatium percurrit et sic etiam navitae gaudent et quiete fruuntur : pari ra-
 tione fervor secundus omnimode sedator est.

3. Modo, filii dilectissimi, comparete vobis secundum fervorem, ut in

1. Gal. III, 3. — 2. Iuxta literam : pedes graece *πηδάλια*.

مَحَلِّهَا؛ وَقَالُوا: وَمَحَلُّهَا أَلَا يُدْرِكُهَا: مَحَلُّهَا قَدْ سَعَتْ بِسَعَةِ قُلُوبِهَا: هَذِهِ
 حُسْنُ مَحَلِّهَا خَلَّعَهَا كَيْتُهَا خَلَّعَهَا: هَذِهِ حُسْنُ بَيْتِهَا إِنْ تَعْمَلُ لَهَا
 أَمْرٌ بِحَالَتِهَا: وَأَحْمَدُ دَعَا: هَذَا أَمْرٌ دَعَا: أَيْ هَذِهِ وَحَسْبُ أَيْلَافِهَا: هَذِهِ
 قَالُوا: وَأَنْتُمْ مَتَّبِعُوا لَهَا تَتَفَقَّرُوا تَلَا: حَقَّقُوا: هَذَا حُسْنُ مَحَلِّهَا حَالُهَا
 حَمْدُهَا: أَيْ إِنْ تَعْمَلُ مَعْمَلُهَا كَمَا كُنْتَ لَهَا: هَذَا حُسْنُ حَالِهَا وَحَالُهَا
 هَذَا حَالُهَا: يُعْقَلُ حَالُهَا مَحْمَرٌ وَهَذَا حَالُهَا حَمْدُهَا: هَذَا حَالُهَا
 إِنْ تَلَا حَالُهَا مَحْمَدُهَا: هَذَا حَالُهَا هَذَا أَمْرٌ بِحَالَتِهَا تَعْمَلُ
 بِسَبَبِ رَحْمَةِ تَعْمَلُ هَذَا قِيَامُهَا هَذَا تَعْمَلُهَا: أَلَا هَذِهِ مَحْمَدُهَا
 سَعَةِ قُلُوبِهَا مَحْمَدُهَا: هَذَا حَالُهَا مَحْمَدُهَا تَعْمَلُ: وَحَالُهَا حَالُهَا
 حَمْدُهَا: هَذَا حَالُهَا كَمَا كُنْتَ لَهَا: هَذَا حَالُهَا مَحْمَدُهَا: 10

ABMNVW] — 1 MN *Ib.* ١٠٠٠؛ AV ١٠٠٠؛ — *Ib.* B ١٠٠٠؛ MNVW ١٠٠٠؛ — *Ib.* BMN ١٠٠٠؛ —
Ib. VW ١٠٠٠؛ — *Ib.* MNV *viliosas* [١٠٠٠] V *caruales* [١٠٠٠]؛ — 2 MN ١٠٠٠؛ —
Ib. M ١٠٠٠؛ N ١٠٠٠؛ — *Ib.* MNVW om. B ١٠٠٠؛ — *Ib.* MN *habituaculum*
Deo templumque castum [١٠٠٠]؛ — 3 VW ١٠٠٠؛ — *Ib.* M ١٠٠٠؛ (١٠٠٠ in margine notatur) N ١٠٠٠؛ —
Ib. MNVW ١٠٠٠؛ — 4 MNVW ١٠٠٠؛ — *Ib.* MN ١٠٠٠؛ — 5 A ... MNVW om. ١٠٠٠؛ — *Ib.* MNVW
 ١٠٠٠؛ — 6 ABVW om. ١٠٠٠؛ — *Ib.* MN ١٠٠٠؛ — *Ib.* M ١٠٠٠؛ — 7 MNVW ١٠٠٠؛ — *Ib.* VW ١٠٠٠؛ — *Ib.* VW ١٠٠٠؛ —
Ib. VW om. ١٠٠٠؛ — 8 VW *factus*؛ — *Ib.* MN *voluntates concu-*
piscentiae suae ulla re [١٠٠٠]؛ — *Ib.* N ١٠٠٠؛ — 9 V ١٠٠٠؛ — *Ib.* MN *et stantes coram gloria Dei, ubi contempta anima sua dicit* [١٠٠٠]؛ —
 10 Desinit portio textus codicum MN cum ABVW conformis [١٠٠٠]؛ — *Ib.* VW *et mansisti in peccato* [١٠٠٠]؛ — *Ib.* BVV ١٠٠٠؛

omnibus firmi efficiamini. Etenim fervor, qui Dei causa est, cessare facit
 omnes passiones illecebrarum et detergit et extinguit vetustatem hominis
 antiqui et efficit, ut homo templum fiat Deo, sicut scriptum est : *Habitabo
 in eis et ambulabo in eis*¹. Quodsi optatis, ut fervor, qui a vobis elongatus est,
 ad vos iterum redeat, hocce opus oportet hominem facere : si quis foedus
 iniierit cum Deo et cum passione cordis clamaverit ad eum dicens : « Remitte
 mihi, quod ob meam negligentiam commiseram nec amplius inobediens ero » :
 neque ambulet proinde ultra quasi in imperio animae suae voluntatem
 animae suae sedaturus sive corporaliter sive spiritualiter, sed sint cogitatio-
 nes eius coram Deo expansae, dum contristatus increpat animam suam :
 « Quomodo contempsisti usque ad hodiernum diem et quam proterva fuisti
 facta sterilis omnibus diebus ! » Et memor esto omnium tormentorum et regni

1. II Cor. VI, 17.

قَبِيْعًا مَجْمَرًا بِأَمْكَلًا كُنْ: حَذِيْثًا لَا فَعْمِيَّتِهِ بِأَكْبَرًا هَلْ خَلَسَهُ; وَالْ
مَحْكَا مَجْمَرًا بِهَيْت: أَلَّا أَوْ حَكْمًا لَا تَعْكَا.

2. أَمِنْ فِي فَعْمِيَّةٍ حَصْلًا كَقِيَم * وَأَيَّ أَوْشَرًا وَمَحْضًا فِي هَيْتٍ
أَيَّ هَعْمِيَّةٍ لَأَعْلَاهُ بِعِيَّةٍ مَحْسَا. هَلْ فِي فِي أَمِنْ كَلَّا أَمْكِي وَالْ
مَحْضًا أَمْكِي زَحْنِيَّةً بِأَكْبَرًا: أَلَّا بِعِيَّةٍ كَرَحْمِيَّةٍ. أَمْكِي فِي 5
بَحْرَحْمِيَّةٍ بِعِيَّةٍ هَلْ مَحْضًا أَمْكِي زَحْنِيَّةً بِأَكْبَرًا: مَحْضًا مَحْ
مُحْمَا قُلَا مَحْ مَحْمَا بِمَحْمَا حَسْبُهُ لَا قَبْ كَلَامِهِ سَبْرُهُ لَا. مَحْ كَلَا; هَلْ
مَحْ مَحْمَا مَحْمَا مَحْمَا هَلْ. أَمْلًا فِي بِعِيَّةٍ كَرَحْمِيَّةً بِأَكْبَرًا: مَحْمَا
كَمْلًا قُلَا مَحْمَا مَحْمَا مَحْمَا مَحْمَا مَحْمَا. أَلَّا مَحْمَا مَحْمَا 10
مَجْمَرًا سَبْرًا حَبْرًا بِأَلَّا حَفْرًا بِأَمْكَلًا كَمْعًا.

3. لَكَا فِي زَحْفٍ أَيَّ بِأَمْمِلًا بِعِيَّةٍ حَذِيْثًا حَذَا بِهَيْتٍ هَلْ.

ABDVW] — 1 DVW قَمْرًا. — *Ib.* VW هَلْ [هَلْ. — 2 BDV حَذِيْثًا. — 3 DV مَحْمَا. — *Ib.* A
مَحْمَا مَحْمَا ... مَحْمَا. — 4 DVW *et in exitu suo in imum Orcum ducunt* مَحْمَا. — *Ib.* VW
om. — 5 BV مَحْمَا. — *Ib.* V كَرَحْمِيَّةٍ. — *Ib.* D om. — 6 B مَحْمَا. — 7 VW add. هَلْ [مَحْمَا. — *Ib.* DV هَلْ هَلْ W هَلْ هَلْ [هَلْ. — 8 D مَحْمَا. —
9 V قُلَا (sic). — *Ib.* V سَبْرًا (= سَبْرًا + l prost). — 10 DVW *aliter* مَحْمَا [مَحْمَا. — *Ib.* VW
مَحْمَا. — 11 B مَحْمَا. — 12 DV مَحْمَا. — *Ib.* A مَحْمَا DV add.
مَحْمَا. — *Ib.* B مَحْمَا D مَحْمَا VW مَحْمَا.

lexisset, quid sibi dictum esset, praevaricata est praeceptum Dei et non solum nihil boni accepit, sed etiam in maledictionem incidit.

2. Dixit autem Salomon in Proverbiis suis : *Sunt viae, quae bonae habentur et exitus eorum ad imum infernum fert*¹. Haec de eis dixit, qui non intelligunt voluntatem Dei, sed beneplacito suo adhaerent. Qui vero voluntati suae adhaerent, nec intelligunt Dei voluntatem, accipiunt a Satana fervorem ab initio, gaudio similem, cum tamen gaudium non sit; postea vero dat eis moestitiam et ignominiam. Qui vero Dei voluntati adhaeret, initio laborem magnum sustinet, et in fine quietem invenit et gaudium. Nolite proinde quidquam gaudentes facere, donec ad vos venero ut vobiscum colloquar.

3. Tres sunt res, quae continuo inhaerent homini ubique * et haud multi ex 157

1. Prov. XIV, 12.

هَقْلَاهُ. بَسْتَبْرَا مَهْمَا فَلَئِنْ دَهَبَ إِلَّا إِلَيْهِ وَإِلَهُهُ رَحْمَتًا. كَلَّا
 إِلَيْهِ أَمَدٌ حُلَا: وَيُصْنَعُ أَلَمَهُ مَدَامُ لَأَلْفُ بَنِيهِ إِلَيْهِ وَصَلَا
 لَأَزِيدُ مَدَنِيَّةً قِيَمَةً كَمَقْرُوعٍ لُخْلُا مَدَى حَتْفُا. مَدَلُ بِنِ أَلَمَهُ
 إِلَيْهِ * لَأَلْفُ سُبَا أَوِ مَدَى حَلْبُ حَلَا مَدَامُ لَأَسْأَلُ أَوِ مَدَى حَلَا
 وَحَتْفُا مَدَامُ لَأَمْرُ نَحْمَنِهِ وَنُكَلِهِ: هَذِهِ مَدَى أَلْفُا مَدَامُ حَتْفُا نَقْلُ. 5
 إِلَّا مَدَى إِلَيْهِ لَأَلْفُ: أَوِ بِنِيهِ هَذِهِ وَنُكَلِهِ مَقْرُوعٍ لَأَلْفُا.

4. مَدَامُ نَحْمَنُ حَقَّ أَمْرًا مَدَى إِلَيْهِ لَأَلْفُ مَدَامُ حَقَّ: بِلَا فَعْلُ
 وَهَلَا فَعْلُ. لَأَلْفُ لَأَسْمَعُ دَبْرُا وَنَحْمُ حَقَّ هَذِهِ لَأَلْفُ. أَلْفُ نَحْمُ سُبَا لَأَلْفُ
 نَحْمُهُ وَنُكَلُهُ وَحَقَّ. دَلْ هَذِهِ حَقَّ نَحْمُ حَقَّ نَحْمُهُ وَنُكَلُهُ. أَلْفُ
 نَحْمُ فَعْلُ حَتْفُا حَتْفُا هَذِهِ نَحْمُهُ هَذِهِ نَحْمُهُ هَذِهِ نَحْمُهُ لَأَلْفُا 10
 حَقَّ حَقَّ نَحْمُهُ وَنُكَلُهُ. أَلْفُ لَأَسْمَعُ: مَدَامُ حَقَّ حَقَّ سَمَلُ
 حَقَّ حَقَّ نَحْمُهُ وَنُكَلُهُ.

ABDVW | — 1 W هَقْلَاهُ. — Ib. V بَسْتَبْرَا. — Ib. V دَهَبَ. — 3 VW حَتْفُا. — Ib. DVW
 حَقَّ حَقَّ. — Ib. DVW مَدَامُ. — 4 DV سُبَا. — Ib. DV add. وَج. — 3 B لَأَلْفُ. — Ib. DV
 et tertium, quod ab ipso Deo وَجَدَ وَجَدَ وَجَدَ (D وَجَدَ) وَجَدَ وَجَدَ. — 6 A perperam
 om. لَأَلْفُ. — 7 VW حَتْفُا. — Ib. D add. سُبَا. VW igitur animam vestram unum ex his tribus
 sollicitat vos سُبَا et om. حَقَّ. — 8 B لَأَسْمَعُ. — Ib. VW om. نَحْمُ. — 10 B لَأَلْفُ. — Ib. DVW
 حَقَّ حَقَّ et om. حَتْفُا. — Ib. DV مَدَامُ. — Ib. V سَمَلُ. — 11 DV لَأَلْفُ W لَأَلْفُ. — Ib. DVW
 وَجَدَ وَجَدَ. — 12 DVW in auxilium حَقَّ حَقَّ. — Ib. A وَجَدَ وَجَدَ. — DVW donec ei succurrat
 وَجَدَ وَجَدَ وَجَدَ.

anachoretis eas intelligunt, exceptis perfectis. De his dicit Scriptura : *Perfectorum est cibus solidus, qui propter conscientiam suam exercitatos sensus habent ad distinguenda bona a malis*¹. Sed quatenam sunt tria haec? Unum est, quod ab Inimico suggeritur. Et aliud est, quod ex corde hominis oritur, tamquam eius (libero) arbitrio. Et illud, quod a Deo inseritur in homine. Verumtamen ex his tribus id, quod Dei est, acceptum habet Deus.

4. Igitur animam vestram inquirete, quidnam ex his tribus sollicitet vos, ut locum vestrum deseratis. Nolite secedere, donec Deus ipse permiserit vobis. Ego enim novi Dei circa vos voluntatem. Difficile enim vobis est nosse vo-
 158 luntatem Dei. Nisi enim quis abnegaverit animam voluntatemque suam * et obedierit domesticis suis spiritualibus, non poterit intelligere voluntatem Dei. Immo esto, intelligat : indiget virtute in auxilium, donec eam fecerit.

1. Hebr. v. 14.

إِنْقَمِيهِمْ أَعْلَىٰ. وَدَعِ الْوُدَّ حَتَّىٰ تَصِلَ إِلَىٰ مَنْزِلِكَ الْوُدَّ بِأَعْلَىٰ
 وَدَعِ مَنْزِلَكَ أَيْضًا. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ.

✽✽

1. حَسْبَتْكَ حَقِّي. مُجِبَّي أَيْلَى. وَدَعِ الْوُدَّ حَتَّىٰ تَصِلَ إِلَىٰ مَنْزِلِكَ الْوُدَّ بِأَعْلَىٰ
 وَدَعِ مَنْزِلَكَ أَيْضًا. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ.
 حَسْبَتْكَ حَقِّي. مُجِبَّي أَيْلَى. وَدَعِ الْوُدَّ حَتَّىٰ تَصِلَ إِلَىٰ مَنْزِلِكَ الْوُدَّ بِأَعْلَىٰ
 وَدَعِ مَنْزِلَكَ أَيْضًا. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ.
 حَسْبَتْكَ حَقِّي. مُجِبَّي أَيْلَى. وَدَعِ الْوُدَّ حَتَّىٰ تَصِلَ إِلَىٰ مَنْزِلِكَ الْوُدَّ بِأَعْلَىٰ
 وَدَعِ مَنْزِلَكَ أَيْضًا. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ. وَالْوُدَّ مَرَكَبُ الْحَقِّ.

ABDVW] — 1 A A in domum cognatorum suorum W in domum cognatorum suorum — Ib. DVW om. — BD (Rich. 7190 fol. 98^b) E (Add. 17213 fol. 36^a) F (Add. 14577 fol. 97^a) VII].

Titulus : A Epistola undecima B Epistola decima tertia D Epistola tertia E Epistola sexta, in qua exhortatur ad fugiendum ex hoc mundo et de tranquillitate F Epistola Beati Ammonii eremitae quam ad fratres eremitas scripsit W absque titulo speciali ponitur primo loco. — 3 D F V W. — Ib. BDVW. — E add. par. — Ib. DF. — 4 W. — Ib. BF. — Ib. D add. EFVW. — Ib. BDFVW. — 5 B DEFVW om. — Ib. D add. EFVW. — Ib. E. — Ib. F om. — 6 A. — Ib. FVW et om. — Ib. E. — Ib. F. — 7 DVW habitant in ea spiritus Dei (VII om.) — Ib. DEFVW. — 8 DFV. — Ib. DEFVW et tepor mentis. — 9 B. — Ib. W. — 2.

cum fugisse, sed a domesticis suis missum esse. Imitemini igitur Iacob et expectate, donec pater vester vos miserit et vobis abituris benedixerit, nam Deus prosperos vos redditurus est.

XII

Exordium Epistolae recurrit in Epistola XVIII Antonii; reliqua discrepant.

- 117 * 1. Dilectissimis in Dño. Vos scitis facta praevaricatione praecepti animam non posse Deum cognoscere nisi seipsam a hominibus et omnibus occupationibus elongaverit. Tunc enim videt adversarium suum, quantopere sibi resistat. Viso autem adversario suo secum colluctante eoque devicto secum aliquando conflictante dein Deus habitat in ea et ex tristitia in gaudium et exultationem transformatur. Quodsi autem in pugna superata sit, supervenit ei tristitia et tepor cum multis aliis rebus et molestia generum diversorum.

وَيُهَيِّئُ يَهُوَهُ. مَذَلُّهُ أَيْضًا أَفَلَا لِحَفَافَتِهِ مَدْعُوسٌ وَنَهْنَهٌ أَفَلَا تَعْمَلُ إِسْرِيْلُ
مَدْعُوسٌ وَنَحِيفٌ ❖

3. أَمَكِبَ رَجَ وَمَعَ الْكُؤَا مَدْعَاؤُهُ وَنَسْفُ مَعَ فَلَمَلْ لَأْ وَكِبَ. مُبَحَبِ
أَيْضًا رَجَ بِحَفَلَمَلْ مَعَهُ سَمَلَا الْكُؤُؤَا: أَلَا لَأُؤَى مَذَلُّهُ وَلَا نَهْنَهُ لِحَفَافَتِهِ
أَمَرُ يَهُوَهُ وَلَا مَدْعَاؤُ مَدْحَبِ لِحَفَفَتِهِ: أَلَمْ يَلْحَقْنِمَلْ زَهْنَمَلْ قَبْ مَدْبَحَبِ * دِه: 5
وَأَمَحَلْ وَأَحَلْ قَبْ: لِحَفَفَتِهِ قَبْمَلْ مَعَ عَصَمَلْ: بِرَاهَمَلْ دَلَا مَعَهُ وَيَهُوَهُ مَعَهُ
قَارَحَتِ بِحَتْنَمَلْ. حَلَاكُ يَهُوَهُ رَجَ وَيَهُوَهُ مَعَهُ وَيَهُوَهُ مَعَهُ قَارَحَتِ لُحَبْ: مَذَلُّهُ
أَيْضًا قَلَحَتِ قَبْمَقَلْ وَأَلَمْ يَلْحَقْنِمَلْ حَتَّتْ إِنْغَلْ بِرَاهَمَلْ أَيْضًا مَدْبَحَبِ لِحَفَفَتِهِ
حَقَقْ: وَأَمَحَلْ نَعْلَمَهُ لِحَفَفَتِهِ حَتَّتْ: الْكُؤَا: هِ وَأَمَحَلْ وَأَلَمْ يَلْحَقْنِمَلْ أَحَلْ حَتَّتْ
أَيْضًا وَيَهُوَهُ لِحَفَفَتِهِ لِحَفَفَتِهِ أَمَكِبَ ❖

10

ABDEFVW] — 1 B وَيَهُوَهُ. — *Ib.* DFV مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* BW لِحَفَفَتِهِ F لِحَفَفَتِهِ. — *Ib.* F لِحَفَفَتِهِ — *Ib.* DV add. لِحَفَفَتِهِ. — *Ib.* V add. لِحَفَفَتِهِ. — *Ib.* DVW لِحَفَفَتِهِ. — *Ib.* VV لِحَفَفَتِهِ F لِحَفَفَتِهِ. — *Ib.* E om. لِحَفَفَتِهِ. — 4 W مَدْبَحَبِ et om. لِحَفَفَتِهِ. — *Ib.* DEFV لِحَفَفَتِهِ. — *Ib.* VV لِحَفَفَتِهِ. — *Ib.* E om. لِحَفَفَتِهِ. — 5 DEV مَدْبَحَبِ. — *Ib.* B مَدْبَحَبِ. — *Ib.* A مَدْبَحَبِ (sic) DEFV مَدْبَحَبِ. — 6 BDEFVW مَدْعَاؤُهُ. — 7 A مَدْبَحَبِ DFEVW مَدْبَحَبِ. — *Ib.* F om. مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* DFEV مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* E add. مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* DVW مَدْبَحَبِ. — *Ib.* F مَدْعَاؤُهُ. — 8 EV مَدْعَاؤُهُ B مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* D مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* BDEFVW مَدْبَحَبِ. — *Ib.* B مَدْبَحَبِ. — *Ib.* B مَدْبَحَبِ DEFVW مَدْبَحَبِ. — 9 B مَدْعَاؤُهُ DEFVW مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* VV om. مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* F مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* FV مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* DFEVW om. مَدْعَاؤُهُ. — 10 DFEVW مَدْعَاؤُهُ. — *Ib.* B om. مَدْعَاؤُهُ.

qui huiusmodi sunt, eos vituperans dicit : *Ego, ait, non misi eos et ipsi currebant*¹. Quapropter ne animam quidem suam possunt servare, eo minus animas alienas possunt aedificare.

3. Qui vero a Deo mittuntur, non libenter elongantur a silentio. Sciunt enim se in silentio acquisiisse virtutem divinam. Attamen ne tales sint, qui Creatori non obediunt, proficiscuntur ad aedificationem spiritualem ipsum imitantes : quemadmodum Pater misit Filium suum verum de caelo, ut sanaret omnes morbos et infirmitates hominum. Scriptum est enim : *Hic dolores nostros tulit et infirmitates nostras portavit*². Quapropter omnes sancti, qui ad homines veniunt eos sanaturi, Creatorem imitantur in omnibus, quo nempe modo digni efficiantur adoptione filiorum Dei et, ut quemadmodum est Pater et Filius, ipsi quoque sint in saeculum saeculorum.

1. Ier. XXIII, 21. — 2. Is. LIII, 4.

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهَوْنَ أَنذَرْنَا إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
فِي إِعَادَتِهَا وَيَخْلَعُونَ

[illegible]

ABDVW] — 1 W [חַסְדִּים] [חֲסִידִים] — *Ib.* W [חֲסִידִים] לא [חֲסִידִים] — *Ib.* DV [חֲסִידִים] — *Ib.* BDVW [חֲסִידִים] — *Ib.* DV add. [חֲסִידִים] — 3 DV add. [חֲסִידִים] — 4 DV add. *veritatis* [חֲסִידִים] — *Ib.* DVW add. [חֲסִידִים] — 5 DV [חֲסִידִים] — 6 BDW [חֲסִידִים] — *Ib.* DV add. *excelsae* [חֲסִידִים] — 8 A [חֲסִידִים] — *Ib.* W om. [חֲסִידִים] — *Ib.* DV add. [חֲסִידִים] — 9 DV add. [חֲסִידִים] — *Ib.* DVW add. [חֲסִידִים] — 9 DV add. [חֲסִידִים] — 10 B [חֲסִידִים] W [חֲסִידִים] — *Ib.* B [חֲסִידִים] V [חֲסִידִים] — 11 W [חֲסִידִים] — *Ib.* DVW add. [חֲסִידִים] — *Ib.* DV [חֲסִידִים] — *Ib.* W manu 1^a [חֲסִידִים] dein corr. [חֲסִידִים] — 12 W add. *dilectissimi mei* [חֲסִידִים] — *Ib.* W [חֲסִידִים].

quidem, ut ei associentur. Spiritus autem veritatis vix per generationes et generationes in quibusdam habitat animabus.

3. Quemadmodum enim margarita non reperitur in qualibet domo, immo vix in domibus regum, simili item modo Spiritus non invenitur, nisi in animabus iustorum perfectorum, ita ut hi, * qui eo dignati essent, maximas gratias egissent Deo dicentes sic : « Laudamus te, Deus, qui dedisti nobis eum spiritum, quem dedisti omnibus servis tibi placentibus. » Omnes vero iusti, ad quos missus est, summopere confessi sunt Deo. Ipse enim est margarita in Evangelio dicta¹, quam emit is, qui vendidit omnia, quae possederat et emit eam; Ipse est thesaurus absconditus in agro, quem cum invenisset homo, gavisus est valde². Animabus itaque, in quibus habitat, maxima mysteria³ revelat⁴ et idem fit eis dies ac nox. Et replet spiritum eorum, dum adhuc in hoc tabernaculo sunt. En indicavi vobis utilitatem huiusce Spiritus.

1. Matth. xiii, 45 seq. — 2. Matth. xiii, 44.

וְהָיָה רָחֵל בְּיָמֵי אֵל מְחַיֶּה לַמֵּתִים לֵאמֹר תְּהִינִי. וְהָיָה * אֲדֹנָיִךְ בְּחַיֵּיךְ תְּהִינִי
אֵלֶיךָ יְיָ מִדְּמִי אֵלֶיךָ וְהָיָה דְּמִי מִמֶּנִּי.

8. מִכָּאָן בְּיָמֵי הַמֶּלֶךְ אֲלֵיכֶן: חַיֵּי מַלְאָךְ בְּחַיֵּי חֲסִידֵיכֶם:
וְהָיָה דְּמִי מִדְּמִי: מִמֶּלֶךְ אֵלֶיךָ בְּיָמֵיךְ: וְהָיָה אֲחֵיךָ וְהָיָה
וְהָיָה אֲחֵיךָ וְהָיָה אֲחֵיךָ. מִכָּאָן בְּיָמֵיךְ בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּיָמֵיךְ
מִכָּאָן בְּיָמֵיךְ בְּחַיֵּיךְ אֲמִינִי אֲמִינִי בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּיָמֵיךְ
בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ
וְהָיָה מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ
אֲמִינִי בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ
10 וְהָיָה מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ
בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ מִכָּאָן בְּחַיֵּיךְ

ABDVW] — 1 DV regnabat enim inde ab hoc tempore nec proinde.. legens 110 et om. —
Ib. DV add. 100 [אֲדֹנָיִךְ]. — Ib. add. 110 dilectissimi mei [מִמֶּלֶךְ]. — Ib. DVIV 100 —
3 110 [אֲחֵיךָ]. — Ib. A 100. — 4 110 animarum perfectorum [מִכָּאָן]. — Ib. DVIV 100 —
5 B 100. — 6 B 100. — 7 B om. — Ib. 110 —
8 V aedificare [בְּחַיֵּיךְ]. — 9 DVIV add. 100 [אֲמִינִי]. — 10 DV 100 et om. —
11 DV 100 et om. — Ib. 110 [אֲמִינִי].

nim'. Inde ab illo tempore tentatio non amplius eum molestavit. Ecce
indicavi vobis in quibus tentationibus fuerim et in qualinam sim modo
hisce diebus.

* 8. Postquam autem scripseram epistolam, recordatus sum verbi apud 133
Ezechielem scripti², quod exemplum perfectorum exhibet: Vidit animal super
fluvium Chobar habens quattuor facies et quattuor pedes et quattuor alas;
unam faciem Cherub et unam hominis et unam bovis et unam aquilae.
* Facies autem Cherub est, quando Spiritus Dei requiescit in anima eamque 134
disponit ad laudandum voce suavi et decora. Quando autem ascendere vult
et hominem quaerere, faciem hominis assumit. Sed bovis quid est? nisi
quando anima fidelis in certamine consistit, Spiritus eam ad instar bovis
adiuvat, qui fortis est, potens confodere Satanam. Aquilae vero quid est?
Aquila autem in alto volat, altius omnibus volatilibus. Quando vero anima

1. Gen. xli, 40. — 2. Ezech. cap. i.

تَعْمَلُ: كَيْمَدًا كَنْزُهُ قُلْ وَتَعْمَلْ خَالًا دُونَ ذَهَبٍ مَدْحُورًا لَنْ يُلَاقِيَكَ حَيُّوهُ مَلَاوَهُ
مَنْحَلٌ لِلْأَكْبَرِ*

9. مَلَحًا مَحْ هَيَّ أَوْبَدًا مَحْ مَلَاوَهُ أَوْ ذَا سَمْعًا. أَلْ بَعْ مَدْحُورًا
أَيْلَهُ: أَلْ إِنْ لَمْ يَلْقَ مَدْحُورًا أَيْلَهُ أَحْمَدٌ أَلْ مَلَحٌ مَدْحُورًا
يَنْ تَبْ بَعْ مَدْحُورًا مَدْحُورًا: أَلْ بَعْ وَأَيْلَهُ بَعْ هَقْلًا. مَدْحُورًا 5
مَدْحُورًا مَلَاوَهُ أَوْ ذَا سَمْعًا مَدْحُورًا مَدْحُورًا يَنْ*

10. مَدْحُورًا مَحْ كَمَلٌ أَلْ كَمَلٌ وَكَمَلٌ. كَمَلٌ أَلْ مَدْحُورًا مَدْحُورًا
أَقْتِ كَمَلٌ وَأَلْ مَدْحُورًا مَدْحُورًا: مَدْحُورًا أَلْ سَمْعًا. مَدْحُورًا
كَمَلٌ مَدْحُورًا وَأَيْلَهُ مَدْحُورًا مَدْحُورًا وَأَيْلَهُ مَدْحُورًا
أَلْ مَدْحُورًا أَلْ مَدْحُورًا مَدْحُورًا: مَدْحُورًا مَدْحُورًا. مَدْحُورًا 10
مَدْحُورًا مَدْحُورًا مَدْحُورًا مَدْحُورًا مَدْحُورًا. مَدْحُورًا أَلْ
كَمَلٌ. مَدْحُورًا مَدْحُورًا: مَدْحُورًا مَدْحُورًا أَلْ مَدْحُورًا

ABDVW] — 3 W مَدْحُورًا. — Ib. DW مَدْحُورًا. — Ib. DW مَدْحُورًا. — 4 D om. مَدْحُورًا. — Ib. W مَدْحُورًا
مَدْحُورًا. — 5 BDVW مَدْحُورًا. — Ib. D مَدْحُورًا. — Ib. B مَدْحُورًا. — 6 B مَدْحُورًا. — Ib. B مَدْحُورًا
مَدْحُورًا. — 7 D om. مَدْحُورًا. — 9 W مَدْحُورًا. — Ib. DVW add. مَدْحُورًا. — 10 DVW مَدْحُورًا. — 11 A مَدْحُورًا
مَدْحُورًا. — Ib. B مَدْحُورًا. — Ib. DVW مَدْحُورًا. — Ib. D مَدْحُورًا. — 12 B مَدْحُورًا. — Ib. BV مَدْحُورًا. — Ib. BDVW مَدْحُورًا.

in altum ascendit, ad instar speciei aquilae ingreditur in eam Spiritus et efficit, ut in excelso maneat et proxima fiat Deo.

9. Paululum ex multis indicavi vobis de animali hoc. Si vero oraveritis, veniam ad vos et intrabit in Bethel et ibi implebimus vota nostra et offeremus pacifica nostra, quae promiserunt labia nostra¹. Et tunc interpretabimur de hoc animali, pro ut poterimus.

10. Bethel enim explicatur Domus Dei. Deus igitur pugnat pro domo, super quam invocatum est nomen eius. Et Ezechiel est, qui vidit animal illud². Salutate omnes, qui socii facti sunt laboris et sudoris parentum suorum in tentatione, quemadmodum etiam Ioannes dixit alicubi: *Sudore animae glorificatur Deus*³. Semine proinde sudoris, quod exsudat anima, associatur Dño. Ipsi vero socii fiunt etiam proventuum eius. Scriptum enim est: *Si cum*

1. Ps. LXX, 13. — 2. Etymologumne agit Auctor? — 3. Ubi?

تُسَل. هَهُكِبِ اِسْتَبْدَالِ بِهَلَاكُكُ كَلَا. اَمِنْ اَوْ مُنَى اَلْاَصْحَابُ هَهُو:
 وَاِيَاكَ. وَهَمَكُنَاكَ كَمَدِ حَتْمَةً مَعْمَرِ اِنَّا اَحَقُّ مَعْمَلًا وَمَحَلَّةً اِسْر
 * وَاهْلَهُو بَت اُحَدِ بِلَا اَحَقُّ كَلَا فَهَلَهُو * مَعْمَلًا وَاسْتَبْدَالِ وَاهْمَكُ *

11. سُرِبِ اِيَاكَ. وَاهْمَكِبِ وَهَمَلَهَافَكِبِ حَقَقْلًا مَعْمَلَهَافَكِبِ اَوْ كُنُسَل.
 5 هَمَكِبِ وَهَمَلَهَافَكِبِ حَقَقْلًا: مَعْمَلَهَافَكِبِ اَوْ حَامَقْلًا. اَهْقَلًا مَلَاكِبِ اَوْ حَاكْتَهَافَكِبِ:
 بِحَلًا كَمَرِ لُحَلًا نَزَلًا حَقَقْلَهَافَكِبِ: اَحْتَهَافَكِبِ. اَهْقَلًا مَعْمَلًا وَرُحَكِبِ: زَوَكَل
 هَمَكِبِ اَهْلَهَافَكِبِ: اَحْتَهَافَكِبِ لُحَلًا اَهْقَلًا نَبَاكِبِ حَقَقْلَهَافَكِبِ: حَقَقْلَهَافَكِبِ. اَهْمَلَكِبِ هَمَكِبِ
 اَهْمَلَكِبِ حَقَقْلًا حَقَقْلَهَافَكِبِ: اَهْمَلَكِبِ كَحْتَهَافَكِبِ: حَاكِبِهِو مَلَاكِبِ: اِنَّا كَلَهَافَكِبِ
 زَوَكَل. اِيَاكَ هَمَكِبِ اِسْر مَحَلَّةً لُحَلًا اَرَبَاهُ: حَمَهَافَكِبِ سَعْمَلَهَافَكِبِ. اَحَقْلًا هَمَكِبِ مَلَاكِبِ
 10 اَحْتَهَافَكِبِ: اَهْقَلًا مَعْمَلًا مَعْمَلَهَافَكِبِ زَوَكَل لُحَلًا. نُبَحْتَكِبِ: اَحْتَهَافَكِبِ لُحَلًا اَهْمَلَكِبِ

ABDVW] — 1 W *conglorificabitur* [سَل. — Ib. AV [هَمَكِبِ. — Ib. DV [هَمَكِبِ. — Ib. W add.
 [هَمَكِبِ. — 3 W trsp. [مَحَلَّةً post اَح. — Ib. A [مَعْمَلًا. — 4 B [مَعْمَلًا. — 5 V add. [مَعْمَلًا. — 6 D om. [مَعْمَلًا. — Ib. B *benedictiones*
 et primogenita [مَعْمَلًا. — 7 DVW om. [هَمَكِبِ. — Ib. DV [مَعْمَلًا. — Ib. B [مَعْمَلًا. — Ib. B *benedictiones et primogenita*
 nostra [مَعْمَلًا. — Ib. V [مَعْمَلًا. — Ib. W om. [هَمَكِبِ. — 8 VV [مَعْمَلًا. — Ib. A [مَعْمَلًا. — Ib. A [مَعْمَلًا. — 9 BDVW [مَعْمَلًا. — 10 DV [مَعْمَلًا. — Ib. D [مَعْمَلًا. — Ib. DV
 add. [مَعْمَلًا.

ipso compassi erimus, cum ipso quoque vivemus¹ et alia, quae postea scripta sunt. Dixit etiam Dñs discipulis suis: Vos, qui sustinuistis mecum in tentationibus meis, ponam vobis foedus regium, sicut promisit mihi Pater vos sessuros esse ad mensam meam² et alia reliqua, quae dicta sunt.

11. Videtis eos, qui socii fiant laborum, socios fieri etiam quietis, et eum, qui particeps fiat dedecoris, participem quoque fieri honoris. Sic etiam apud Patres scriptum est: *Filius bonus hereditabit primogenita et benedictiones parentum*³. Sic proinde se habet, quod seminavimus. Seges autem Dei est et filii boni hereditant primogenita benedictionesque nostras. * Quando autem 135 foras sum in loco meo, venientibus proventibus meis in Deo reminiscor segetis huius. Tu vero tamquam praeceptor bonus admone eos sollerter. Forsitan placebit Deo educere te ex hoc tabernaculo et relinques segetem bonam. Scimus enim te patrem esse bonum et optimum educatorem. Ve-

1. Rom. VIII, 17. — 2. Luc. XXII, 29. — 3. Ubi?

مَوَّعَيْنِ مَدَّحَمًا. أَلَّا مَدَّحَمًا؟ إِنْ لَمْ حَرِّ؟ أَمْرٌ بِمَدَّحَمًا أُنْزِلَ رَزَقًا مَدَّحَمًا حَرِّ
 كَلَّوْا دَعْوًا مَدَّحَمًا. يَهُودَا سَلَامٌ حَمْدٌ دَعْوًا مَدَّحَمًا بِعَلَمًا بِعَلَمًا
 حَقَّقًا رَزَقًا

1. أَلَّا أُنْزِلَ قَبْلَهُ بِمَدَّحَمًا حَقَّقًا أَدَّحَمًا: أُنْزِلَ مَدَّحَمًا رَزَقًا رَزَقًا
 وَمَدَّحَمًا كَحَتَّيْهِ دَرَبَعًا. أَدَّحَمًا؟ بِمَدَّحَمًا قَدَمًا كَحَتَّيْهِ مَدَّحَمًا
 بِمَدَّحَمًا رَزَقًا رَزَقًا: رَزَقًا مَدَّحَمًا: رَزَقًا. تَقَبَّلَ أَدَّحَمًا
 كَحَتَّيْهِ يَهُودَا دَعْوًا دَعْوًا: هَبْ مَدَّحَمًا يَهُودَا كَحَتَّيْهِ: مَدَّحَمًا مَدَّحَمًا
 إِنْ لَمْ حَقَّقًا أَلَّا مَدَّحَمًا رَزَقًا. أُنْزِلَ حَمْدٌ بِمَدَّحَمًا حَمْدٌ حَمْدٌ

ABDVII] — 1 DVII ٥١ مَدَّحَمًا. — *Ib.* DV ٥١. — *Ib.* VII مَدَّحَمًا. — 2 V valet مَدَّحَمًا. — *Ib.* D ٥١ sed delevit L. — *Ib.* D حَتَّيْهِ. — *Ib.* B add. *explicit* مَدَّحَمًا IV add. *Amen*.
Excipiunt Epistolae Ammonii. Eius oratio [sit] nobiscum. Amen. ٥١ مَدَّحَمًا رَزَقًا. — ٥١ مَدَّحَمًا [حَمْدٌ حَمْدٌ].

Titulus: A *Epistola decima tertia* ٥١ مَدَّحَمًا, in VIIW absque titulo adnectitur Epistolae IV.
 — 4 V مَدَّحَمًا. — *Ib.* V add. مَدَّحَمًا IV add. ٥١ [٥١]. — 3 VIIW add. *post mortem suam* مَدَّحَمًا
 مَدَّحَمًا. — 6 VIIW om. ٥١. — *Ib.* VIIW add. مَدَّحَمًا [٥١]. — 7 VIIW مَدَّحَمًا. — 8 VIIW add.
filiis suis مَدَّحَمًا. — *Ib.* VIIW add. ٥١ [٥١]. — *Ib.* VIIW مَدَّحَمًا [٥١].

rumtamen tibi in memoriam reduco te Deum segetis huius gratia reliquisse
 in hoc tabernaculo¹. Vale in Dño spiritu humili pacis, qui habitat in ani-
 mabus iustorum.

XIV²

135 * 1. Ecce charta haec, quam scripsit vobis pater vester, hereditas est
 parentum iustorum, quam inheritare faciunt filios suos in iustitia. Parentes
 quidem carnales relinquunt filiis suis hereditatem auream et argenteam;
 136 iusti autem hocce dant in hereditatem filiis suis: iustitiam. * Patriarchae
 divites erant valde auro et argento et morti proximi de nulla alia re prae-
 ceptum eis posuerunt nisi de iustitia³. Haec enim manet in saeculum sae-
 culorum.

1. Ultimae hae sententiae in Epistolis arabicis speciem soliloquii prae se ferunt; Auctor verba
 similia ad suam animam dirigit. In textu syriaco verba illa certissime ad aliam personam spectant,
 nam in ore Auctoris de se dicta accipi vix possunt. Hac autem interpretatione stante contextus
 Epistolae aenigmaticus manet, siquidem exordium eiusdem non ad unicam personam, sed ad aliquam
 communitatem monasticam spectat. — 2. Epistola Antonii XIX. — 3. Auctor ad *Testamentum XII*
Patriarcharum, adhortationesque ibi contentas alludit.

2. ܐܝܬܐ ܡܗܪܡܐ ܡܠܟܬܟܬܐ ܐܝܬܐ ܕܐܝܬܐ ܪܚܡܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ.
ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ.
ܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ.

3. ܐܝܬܐ ܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ.
ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ.

ܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܬܐ.

AVW] — 1 V add. ܡܠܟܬܐ W add. ܡܠܟܬܐ. — Ib. VII ܡܠܟܬܐ. — Ib. VII ܡܠܟܬܐ ܡܠܟܬܐ ܡܠܟܬܐ. — 2 VV ܡܠܟܬܐ ܡܠܟܬܐ. — 3 VII ܡܠܟܬܐ. — Ib. VII ܡܠܟܬܐ ܡܠܟܬܐ. — Ib. A ܡܠܟܬܐ. — 4 VV et in *iustitia voluntatis* ܡܠܟܬܐ ܡܠܟܬܐ ܡܠܟܬܐ. — 5 W ܡܠܟܬܐ. — 6 A in subscriptione add. *tredecim* ܡܠܟܬܐ ܡܠܟܬܐ.

2. Aurum et argentum corruptibilia sunt et brevis huius temporis tabernaculi vilis. Iustitia vero mansionis illius est et in sacculum saeculorum manet homini. Hereditas enim, quam dant vobis patres vestri, iustitia est.

3. Valet in Dño in bona voluntate iustitiae, quam Deus dat vobis quotidie, donec egrediemini hinc.

Desinunt Epistolae marⁱ Ammonii.

[illegible]

2. اَمْلَأْ لِي وَامْلَأْ مِدْرَجِي يَا دَائِمَةُ : اَمْلَأْ لِي وَلِيَّ فُلُوهِ :

MVII] — 1 II etiamsi fuerit homo, attamen idem ipse Deus, Patris Verbum [אנן הוה אלהים ואלהים הוה אבא] — Ib. IV [אנן הוה אלהים] — 3 V add. [ומהוה אבא] — 4 IV [ומהוה אבא] — Ib. V credunt in ipso [ומהוה אבא] — Ib. IV [ומהוה אבא] — 5 V add. [ומהוה אבא] — 7 V add. [ומהוה אבא] — Ib. VII [ומהוה אבא] — 8 V [ומהוה אבא] — 9 VII [ומהוה אבא] — Ib. VII [ומהוה אבא] — 10 V add. [ומהוה אבא] — Ib. VII [ומהוה אבא] — 12 IV multi et om. [ומהוה אבא] — Ib. IV [ומהוה אבא] — Ib. IV [ומהוה אבא] reliqua usque ad finem §-i aliter; v. infra.

extra divinitatem suam factus est assumpto corpore et se nostri gratia humi-
liando. Itaque etiam Apostolus liber erat ab omni malignitate. Asceta enim
erat, nullis cupiditatibus subiectus. Liberatus enim vidit Dñum Iesum et
liber appellatus est, verbo Domini factus¹. Qui enim perseverant in ipso,
cognoscunt veritatem ipsos a malignitate liberantem². Liberis enim apparet
Redemptor noster. Qui enim dixit : *Numquid non sum apostolus? Numquid non*
sum liber? item dixit : *Aut numquid Iesum Christum Dñum non vidi?*³ At dicet
aliquis : Quid mirum est Apostolum vidisse Dñum Iesum? Et Pilatus enim
vidit eum, qui eum crucifixit, et Caiphass, qui eum tradidit. Nos autem as-
serimus visione sublimiore et excellentiore vidisse Apostolum Iesum, non
sicut illi viderint. Neque enim oculos habebant, quemadmodum habuit Apo-
stolus, qui Dñum Iesum vidit.

101 2. Quemadmodum enim ii, qui Iesum premebant * (sicut dixit ei Petrus :

1. I Cor. ix, 1. — 2. Jo. viii, 32. — 3. I Cor. ix, 1.

بِسَعْفَةٍ: لَمْ يَجِزْ حَمْدًا مَعَ كَسْفٍ وَشَتْلٍ: وَقَوْلُ يَهُوَّ: وَلَا مَدِينَةٍ حَتَّى يَمُوتَ
 لَمْ يَجِزْ وَتَسْرًا لِلْأَعْدَاءِ: أَمْرٌ مِنْهُمْ بِالْمَلِكِ وَبِقَبْلِ حُلُومِهِمْ سُرْبًا لِلْأَعْدَاءِ.
 مَجْبِيءٌ لِلْمَلِكِ: بِالْفِعْلِ حَسْبَ مَعْلُومَةٍ مَدَسْرًا الْكَلْبُ. مَدَحٌ مَهْلًا وَهَذَا
 مَدْحًا: وَلَا الْمَسْرُءُ لِلْعَمَلِ دَرَجَةٍ إِسْنَاءً: أَلَا قَبْ مَدْحًا حَقْرًا مَلْحًا. حَقْرًا
 مِنْ الْمَسْرُءِ أَمْرٌ سَهْلًا. مَدْحِيْلٌ وَتَبَاهٍ حَلْفُهُ فَعِلَ وَسَلَامًا يَهُوَّ وَمَدْحًا هَذَا
 هُوَ مَجْبِيءٌ مَدَسْرًا الْكَلْبُ حَتْفًا. مَدْحٌ مِنْهُمْ: وَسَلَامًا مَدْمَحًا حَقْرًا
 مَدْحًا لَمْ يَجِزْ حَمْدًا لِلْأَعْدَاءِ. مَدْعُوٌّ لَهُ مِنْ سَلَامًا لِلْأَزْ: وَتَقْفًا
 وَلَا تَرْكِي حَقْرًا بَعْدَهُ. حَقْرُهُ: مِنْ مَدَسْرًا الْكَلْبُ حَتْفًا أَمْرٌ: وَأَمْرًا:
 بِالْأَعْدَاءِ بَعْدَهُ: مَدْعُوٌّ لَهُ كَلْبٌ أَوْ لَمْ يَكُنْ. أَلَا يَهُوَّ: وَلَا إِنْ يَهُوَّ
 كَحَرْفٍ أَلَا أَيْ أَكْرَمَ وَكَلْبٌ: وَكَلْبًا حَقْرًا وَتَبَاهٍ. لَمْ يَكُنْ حَتَّى مَدْعُوٌّ كَلْبًا حَقْرًا لِلْأَعْدَاءِ: 10
 أَلَا لِلْمَلِكِ وَحَقْرُهُ: مَدْحُهُ: وَتَبَاهٍ: أَلَا يَهُوَّ. مَدْعُوٌّ مِنْهُمْ
 حَقْرًا: بِالْأَعْدَاءِ حَمْدًا أَلْكَبِ وَمَعَ قَوْمِهِ وَتَبَاهٍ بِالْأَعْدَاءِ حَتَّى يَمُوتَ.

4. اِنْ يَّيْتِ الْفُلُوكَ حَمْلٌ مُّكْتَمِلٌ رَّحِمًا يُبَيِّنُ: اِنْ مَتَّعَ اَمْرًا فُلًا

MV) = 1 Desinit in **W** textus cum MV conformis {مستم. — *Ib.* V ٥٥٥ ٥٥٥ {٥٥٥. — 3 V ١٩ {٩.
 — *Ib.* V add. {محدث. — 4 V ٥٥٥. — *Ib.* V ٥٥٥. — 6 M ٥٥٥. — 9 V ١٥٥. — *Ib.* V add.
omnino ٥٥٥ ٥٥٥ ٥٥٥. — 10 V ٥٥٥. — 11 V ٥٥٥. — 12 M ٥٥٥ (?). — 13 V ٥٥٥ ٥٥٥ .. ٥٥٥.

habet dentes animae, non potest de pane vitae manducare : simili modo is, cuius oculi illuminati non sunt, non potest Deum videre, iuxta nempe illud : ¹⁰² *Qui mundi sunt corde suo, vident Deum*¹. * Proinde iis, qui nulli passioni subditi sunt, apparet Deus. Et forte huius rei causa scriptum est non apparuisse Isaiae alio tempore, nisi mortuo Uzia rege². Uzia enim speciem peccatoris prae se ferebat et possibile est typum gessisse peccati eum, qui mortuus abiit; et postea Deus apparet animae. Vivente enim peccato et regnante in corpore nostro mortuo non possumus Deum videre. Peccatum enim tenebrosus reddit aërem animarum nostrarum, ne lux in eis splendeat. In lumine enim Deus apparet animae, sicut dicitur : *Deus lux est et tenebrae non sunt in eo ullae*³. Ipse autem dixit : *Nemo novit filium nisi Pater et cui voluerit Filius revelare*⁴. Filiis autem tenebrarum non revelat Filius Patrem, sed iis, qui in luce versantur et filii lucis sunt. Possunt enim filii Dei fieri⁵, quorum oculi ¹⁰³ * praeceptis Dei illuminati sunt.

4. Si autem praeceptis et lumine scientiae quisque illustrari potest : nos

1. Matth. v, 8. — 2. Cf. Is. vi, 1. — 3. I Io. i, 5. — 4. Matth. xi, 27. — 5. Io. i, 12.

مَعْقِلْ نُحَدِّثُكَ بِمَدْرَأِ الْكُؤَالِ وَلَا مَدْرَأِ سَرْمَا. مَعْقِلْ لِمَنْ حَزَا يَوْمًا وَحَزَا قِنْحَقْ.
 هَبْ مَعْقِدْ يَوْمًا: لَا سَرَا لَلْأُؤَالِ. كَبْ بِمَنْ حَزَمَ مَعْقِدْ مَدْرَأُ قِنْحَقْ
 هَوْمًا كَنْسَاؤَا قِنْحَقْ حَزَمَ الْكُؤَالِ: حَقْمَبَرِ أَعْلَاهُ كَسْرَا
 بِحَقْمَبَرِ: كَبْ يُحَمِّسُ يَوْمًا هَبْ هَلَا مُقَبْ يَوْمًا. هَبْ وَحَبْ سَرَا مَعْقِلْ أَمْرَ مَحَبَرِ
 5 قَدْ أَعْلَاهُ. أَلَا مَدْرَأُ الْكُؤَالِ: حَقْمَبَرِ أَعْلَاهُ يَوْمًا قَدْ أَمْرَ مَعْقِلْ
 بِأَحْمَبَرِ. هَبْ يَوْمًا حَزَمَ حَقْمَبَرِ. مَسْأَلْ يَوْمًا بِمَنْ حَقْمَبَرِ حَقْمَبَرِ
 قِنْحَقْ. مَدْرَأُ هَبْ قَدْ حَقْمَبَرِ وَحَبْ يَوْمًا: أَلَا قَدْ أَعْلَاهُ. أَلَا لِمَنْ
 حَزَمَ نَأْتَفَ إِنْو مَعْقِلْ هَلَسْأَلْ يَوْمًا: مَدْرَأُ: مَعْقِلْ: هَوْمًا
 10 مَدْرَأُ: تَحْدَلْ هَلَسْأَلْ الْكُؤَالِ: حَقْمَبَرِ حَقْمَبَرِ هَلَا هَوْمًا حَبْ قَدْ مَعْقِلْ
 هَوْمًا مَعْقِلْ: حَقْمَبَرِ. حَبْ: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا
 مَعْقِلْ حَقْمَبَرِ قِنْحَقْ: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا: هَوْمًا

5. قَبْ مَدْرَأُ: كَبْ يُسَمِّعُ يَوْمًا مَعْقِلْ مَعْقِلْ: سَرَا سَرْمَا: هَبْ

MV] — 1 V [مَدْرَأُ — Ib. M [مَدْرَأُ V [مَدْرَأُ conici V [مَدْرَأُ — 3 V [مَدْرَأُ — 8 V [مَدْرَأُ — Ib. V [مَدْرَأُ
 9 M om. — 10 V [مَدْرَأُ — 13 V [مَدْرَأُ

quoque instar Moysis magni scientiam Dei invisibilem accipiemus. Moyses enim *filius erat filiae Pharaonis*¹. Et cum esset [servituti] subditus, non vidit Deum. Postquam vero aufugerat e servitute acerba Pharaonis et liber factus *elegerat sibi affligi cum populo Dei*²: primo visione in rubo dignatus est, *rubo ardente et non combusto*³. Quod videns Moyses veluti rem magnam narravit; sed cum visio initium, medium finemque haberet, Aegypto relicto Pharaonem fugiens pro mensura profectus sui, quem postea adeptus est, adhuc puer erat. Debilis autem erat resistere Pharaoni. Quapropter in desertum Madian recessit, quod est interpretatum: locus Dei⁴. Si quis enim a perturbatione elongatus solitarius sit, adiuvatur a Deo et tunc poterit inquirere et scrutari de Deo, videre virtutem et divinitatem eius ope comparationis et magnitudinem ac pulchritudinem creationis. Exercitatione igitur acquirit mens virtutem et conversa resistit Pharaoni, a quo discesserat.

5. Primo igitur Moyses dum adhuc a perfectione procul erat, vidit visio-

1. Hebr. xi. 24. — 2. Hebr. v. 25. — 3. Ex. iii. 2. — 4. Etymologia graeco-coptica singularis: $\alpha\alpha\alpha$ = locus + Zeús gen. $\Delta\iota\acute{o}\varsigma$.

אֵלֶּיךָ. וְיָצְחָאֵל וְיָזַל חֲסִידֵיהֶם מִדִּבְרֵי דָהּ עֲקֻמָּא בְּמִתְלֵיהֶם כִּי לֹא יִמְנָה
חֲמִימָא: מִחֲטֵא מְלִיכָא; וְלֹא דִרְחֵיהֶם כִּי לֹא מִעֲמֻכָּא. אִמְנָה יִמְנָה מְלִיכָא
חֲמִימָא: בְּעֻמָּא בְּחֻכְתָּא מְלִיכָא; וְלֹא דִרְחֵיהֶם.

7. כִּי בְּמֵי שְׂרָמָא וְלֹא חֲבִימָא יִמְנָה יֵהוּא חֲנֻפֵּיהּ אֵלֶּיךָ; וְיָזַל מִן עֲקֻמָּא
בְּמִתְלֵיהֶם מִחֲטֵא יֵהוּא וְיָצְחָאֵל דָּהּ רַחֲלָא בְּמִתְלֵיהֶם דִּרְחֵיהֶם; וְיָמֵן
חֲלָא; וְיָמֵן: וְיָצְחָאֵל מִן חֲכֻמָּא כִּי מִלָּא בְּסִכָּא אֵלֶּיךָ. אִמְנָה יִמְנָה בְּמִתְלֵיהֶם
בְּמִתְלֵיהֶם חֲסִידָא בְּעֻמָּא יֵהוּא כִּי מִעֲמֻכָּא מִן מְלִיכָא; וְיָצְחָאֵל
מִחֲטֵא יֵהוּא מִחֲטֵא יֵהוּא: חֲכֻמָּא יִמְנָה חֲנֻפֵּיהֶם: וְיָצְחָאֵל כִּי מִלָּא
דְּחִימָא יֵהוּא מִחֲטֵא יֵהוּא מִחֲטֵא יֵהוּא: וְיָצְחָאֵל מִחֲטֵא יֵהוּא מִחֲטֵא יֵהוּא
בְּעֻמָּא. אִם יֵהוּא יִמְנָה; וְיָצְחָאֵל מִחֲטֵא יֵהוּא מִחֲטֵא יֵהוּא: חֲמִימָא יִמְנָה
חֲמִימָא מִחֲטֵא יֵהוּא מִחֲטֵא יֵהוּא: חֲבִימָא יִמְנָה חֲמִימָא.

8. מִיָּסֵן בְּמֵי חֲכֻמָּא כִּי מִחֲטֵא יֵהוּא מִחֲטֵא יֵהוּא: חֲלָא חֲכֻמָּא
יִמְנָה: חֲלָא חֲכֻמָּא חֲכֻמָּא חֲכֻמָּא: חֲכֻמָּא יִמְנָה חֲכֻמָּא יִמְנָה; וְיָצְחָאֵל

[MV] — 2 M [חֲכֻמָּא] — 4 V [חֲכֻמָּא] — Ib. M [חֲכֻמָּא] V add. [חֲכֻמָּא] — 3 V [חֲכֻמָּא] — Ib. V add. [חֲכֻמָּא]
[חֲכֻמָּא] — Ib. V [חֲכֻמָּא] — 8 V [חֲכֻמָּא] — Ib. V [חֲכֻמָּא] — 9 V [חֲכֻמָּא] — Ib. V om. [חֲכֻמָּא]
[חֲכֻמָּא] — 10 V [חֲכֻמָּא] — 11 V om. [חֲכֻמָּא] — 12 V [חֲכֻמָּא]

incedit, in migrando assequitur eum finis dierum in Domino imperfectum et hinc assumitur tempore non suo, imperfectus. Dixit enim Salomon in Proverbiis suis : *Animae impiorum tolluntur tempore non suo*¹.

7. Cum autem Ezechiam, adhuc imperfectum anima sua, finis vitae assequeretur : etiam orabat, ut adderetur ad tempus dierum suorum, ut postea perficeretur et timoris Dei plenus e saeculo egrederetur². Quemadmodum¹⁰⁸ enim mensura dierum materialium vitae congruens corporali incipit a nativitate corporis et in tres dividitur mensuras : in puerum, perfectum [aetate], senem : eadem ratione quoad dies intelligibiles mensura terminatur et etiam quoad tempora determinata mensurae animae. Nam ea quoque accipit exordium, occultam nativitatem et incipit nasci primum et credere in Christo Iesu per Evangelium.

8. Apostolus autem Ioannes indicans nobis eius mensuram dicit : *Scripti vobis, parvuli*³, *scripsi vobis adolescentes*⁴, *scripsi vobis patres*⁵. Finem autem

1. Prov. xi, 30. — 2. Cf. Is. xxxviii, 1-3. — 3. I Io. ii, 14. — 4. I Io. v, 12. — 5. Ib. v, 13.

كَمَعْفَسُ الْاِدْوَسِ الْاَمْسُ. كَهْ لِمَنْ كَلْهَنْتُمْ بِحَدِّهِمْ فَلَا يَوْهَ عَكْسُ وَلَا
 كَدْنَمْل وَلَا لَذِيذًا: اَلَا حَتْفُ الْاَمْلِ وَحَقْدُ الْمَاتِي مَوْجٌ مَصْحَلٌ
 وَلَا تَحَلٍّ: وَلَا مَحَلٍّ: اَلْمَعْفَسُ بِرَحْمَةِ مَعْفَنِكُمْ وَلَا مَحَلٍّ: اَلْمَعْفَسُ
 كَمَعْفَسُ الْاِدْوَسِ الْاَمْسُ: مَعْفَسُ الْاِدْوَسِ مَصْلَتُكُمْ مَبَّ: يَوْهَ كُحْلٌ اَوْ قُلْ
 اَلْمَعْفَسُ مَعْفَنُكُمُ الْاَوْفَلُ: بَعْفَلُ: حَبَّ سِرٍّ اُبْحَمُكُمُ الْاَوْفَلُ هَلَاكَ حَمْلَتُكُمْ: ٥
 مَحْلَقُ يَوْهَ لَلْاِدْوَسِ الْاَمْسُ: لُ اَلْهَقْبُ حَقْلُهُ تَهْمَتُ. كَهْ لِمَنْ كَلْهَنْتُمْ
 فَحَقْلُ حَلْمٍ يَوْهَ اِدْوَسُ: اَلَا كَلْ مَصْلَتُكُمْ: اَلْحَمْلُ كَبُّ لُ مَعْنِي بَعْدُ
 هَلَاكُكُمْ مَحْ مَعْنِي اَمْرٌ بِمَعْنِي: حَلْمٌ كَلْ اِدْوَسُ: اَلْمَعْفَسُ يَوْهَ مَعْفَلُ
 مَعْنِي حَقْلُكُمْ

9. مَبْعُوثٌ حَبِّ زَيْلٍ بِمَرْبَعَةٍ أَوْ زَيْدٍ كَمَعْفُورٍ مَمْنُونٍ أَوْ زَيْلٍ 10
 جَبَّ حَبِّ زَيْلٍ عَدْنٍ زَيْلٍ قَيْلٍ: كَمَعْفُورٍ مَمْنُونٍ هَارِحٍ: هَؤُلَاءِ أَلْتَوَلَّيْتُ حَبِّ
 لَزَيْلٍ وَبَسَّ لَزَيْلٍ. هَذِهِ كَمَعْفُورٍ زَيْلٍ جَبَّ لَزَيْلٍ زَيْلٍ مَحْ كَعْفُورٍ
 حَلَّحُ زَيْلٍ هُحْلُ. إِسْتَبَلَّ زَيْلٍ دَلَمَ دَقَقُ هَارِحٍ دَرَحْلُ دَرَمَعُ زَيْلٍ

MV] — 1 V. $\frac{1}{2}$ m. — 1b. V. $\frac{1}{2}$ m. — 2 V. om. $\frac{1}{2}$ m. — 1b. M. $\frac{1}{2}$ m. (2) $\frac{1}{2}$ m. — 1b. V. $\frac{1}{2}$ m.
 — 1b. V. $\frac{1}{2}$ m. — 3 V. $\frac{1}{2}$ m. — 4 V. add. $\frac{1}{2}$ m. — 5 V. $\frac{1}{2}$ m. — 7 V. $\frac{1}{2}$ m.
 — 8 M. om. $\frac{1}{2}$ m. — 11 V. add. $\frac{1}{2}$ m. — 1b. V. $\frac{1}{2}$ m. — 43 M. $\frac{1}{2}$ m. — 1b. V. $\frac{1}{2}$ m.
 $\frac{1}{2}$ m.

erescendi mensuram paternam dicit. Non enim parvulis carne scribebat Apostolus, neque adolescentibus, neque patribus, sed animabus, quae in puerilitate viventes concupiscunt sermonem doli expertem, et iis, quae in mensura virorum adultorum constitutae sunt, et iis, quae mensura paternitatis dignatae sunt. Mensuram patrum intelligibilium sciebat propheta hic loci perfectionem animae esse; et cum vidisset se diebus corporis senuisse, non intelligibilibus, orabat Deum dicens : Ne assumas me *dimidio dierum meorum*¹.

109 * Non enim de diebus corporalibus sollicitus erat, sed de intelligibilibus, ne forte mortuus imperfectus alienus fiat perfectis, sicut de Abraham testatur scriptura : *Erat senex et perfectus diebus*².

9. Sancti igitur cursu diligenti assecuti sunt mensuram perfectam animae corpore adhuc puerili et in prima mensura senuerunt facti patres per profectum timoris Dei. Qua ratione etiam Daniel corpore quidem puer, corde autem senex erat. Alii vero corpore veteres, tempore senes, puritate

1. Is. XXXVIII, 10. — 2. Gen. XAV, 8.

حَتَّىٰ أَقْبَلَ: أَلَا حَتَّىٰ مَسْجِدُكَ سَلَامًا بِتَعْدُلِكَ فِي مَعْلَمَدِكَ. حَلَا
 يُؤْذِي لِمَنْ مَسْجِدُكَ أَمِنْ قَوْلِهِ. وَمَا بِذَنبِهِ إِنْ: وَمِنْ يَوْمَ سَمِعَ
 إِنْ: حَتَّىٰ لِمَنْ مَسْجِدُكَ مَعْلَمَدُ: يَوْمَ تَبِ أَمِنْ كَرِجَلَاهُ لِمَا أَكْبَرُ:
 كَمَا أَهْمُهُ حَتَّىٰ. كَمَا يَوْمَ حَتَّىٰ لِمَنْ أَهْمُهُ بِهَمِّكَ لِمَا يَوْمَ
 كَمَسْجِدُكَ لِمَا أَكْبَرُ. أَوْفَلَ لِمَنْ تَبِ مَدَامَسَا قَبْلُ مَدَامَسَا تَعْمَلُ. ٥
 يَوْمَ أَوْفَلَ حَقًّا رَجَىٰ قَبْلُ مَسْجِدُكَ بِنَوْمٍ سَمْعًا حَتَّىٰ تَبِ مَدَامَسَا.
 مَدَامَسَا لِمَنْ قَبْلُ مَلَا بِمَدَامَسَا مَعْلَمَدُ كَمَسْجِدُكَ مَدَامَسَا.
 لِمَا حَتَّىٰ لِمَنْ بِحَتَّىٰ حَتَّىٰ حَتَّىٰ لِمَا أَكْبَرُ. مَلَا قَبْلُ: مَدَامَسَا يَوْمَ
 تَعْمَلُ كَمَا مَدَامَسَا حَتَّىٰ مَدَامَسَا.

[illegible]

[MV] — 2 V add. *وَمِنْ* [مِنْ] — *Ib.* V *وَمِنْ* [مِنْ] — *Ib.* V add. *مِنْ* [مِنْ] — 4 M *وَمِنْ* [مِنْ] — 8 V *وَمِنْ* [مِنْ] — 6 V *وَمِنْ* [مِنْ] — *Ib.* V *spiritu nostro* *وَمِنْ* [مِنْ] — *Ib.* V *et add. virtute* *وَمِنْ* [مِنْ] — *divina et resistentes omnibus cupiditatibus carnis* *وَمِنْ* [مِنْ] — *Ib.* V *et add. laboribus* *وَمِنْ* [مِنْ] — 13 V add. *laboribus abnegationis et ieiunii et vigiliarum et laboribus internis cordis abscondat et* *reiciat et abiciat ab anima omnes causas malignitatis corpus et animam ad inobedientiam adversus* *Dei voluntatem adducentes et ad praevaricationem praecepti* *وَمِنْ* [مِنْ] — 8 V *وَمِنْ* [مِنْ] — 9 V *وَمِنْ* [مِنْ] — 10 V add. *وَمِنْ* [مِنْ] — 11 V add. *وَمِنْ* [مِنْ] — *Ib.* V *وَمِنْ* [مِنْ]

concupiscentia corporali, attamen hac debilitate virtus pudicitiae consummatur in nobis. De hac enim debilitate dixit Paulus : *Cum infirmor, tunc potens sum*¹. De hac enim debilitate gloriabatur dicens in oratione ad Deum : *Non est sanitas in carne mea*²; non enim erat in ipso sanitas contraria debilitati erga Deum. Hac enim ratione debilitato corpore anima confortatur. Simus igitur corpore³ semper debiles, ut confortati anima fortes efficiamur. Corpus nimirum nostrum debile fit, quando refrenatur et subditur debilitate ac humilitate. *Cogitatio enim carnis inimicitia est adversus Deum*³. Moritur corpus : et abhinc anima fit domus templumque Spiritus sancti.

11. Asceta igitur est, qui omnibus membris pudicus est nullo ex iis fornicans. Qui eiusmodi est, potest dicere : *Omnia ossa mea dicent : Domine quis*

1. II Cor. xii, 10. — 2. Ps. xxxvii, 4. — 3. Rom. viii, 7.

وَمَنْزِلَ مَحَلِّهِ أَفْهَمَ. وَبِإِذَا لَمْ يَكُنْ قَدْ دَخَلَ هَلَا فُحْمَ حَبِّ مَحَلِّهِ
 وَبِأَسْمَاءٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ حَقَّقَ حَلِّهِ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ
 وَبِأَسْمَاءٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ
 حَقَّقَ حَلِّهِ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ
 5 حَقَّقَ حَلِّهِ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ
 وَبِأَسْمَاءٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ
 وَبِأَسْمَاءٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ
 وَبِأَسْمَاءٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ
 10 وَبِأَسْمَاءٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ
 وَبِأَسْمَاءٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ

12 مَنْزِلَ هَلَا حَقَّقَ حَلِّهِ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ
 وَبِأَسْمَاءٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ أَوْ بِبَعْمَرٍ

MV] — 2 V ... [وَبِأَسْمَاءٍ. — 3 M [وَبِأَسْمَاءٍ. — Ib. V [وَبِأَسْمَاءٍ. — 4 V [وَبِأَسْمَاءٍ. — Ib. V [وَبِأَسْمَاءٍ. — 6 V add. [وَبِأَسْمَاءٍ. — 7 V add. [وَبِأَسْمَاءٍ. — Ib. V [وَبِأَسْمَاءٍ. — 8 V inutile reddi [وَبِأَسْمَاءٍ. — Ib. V [وَبِأَسْمَاءٍ. — 9 V add. scrutari [وَبِأَسْمَاءٍ. — Ib. V [وَبِأَسْمَاءٍ. — 10 V [وَبِأَسْمَاءٍ. — 11 V [وَبِأَسْمَاءٍ. — 12 V [وَبِأَسْمَاءٍ. — 13 V [وَبِأَسْمَاءٍ.

*similis tibi*¹. Domat enim omnes sensus suos nec sinit ullum ex eis liberari aut sibi resistere aut se infestare aut curam sui habere. Dirigit autem eos sub iugo dominii sui, ut obediant et casti fiant, dum affiguntur ab ipso. Non sinit oculos mulierem concupiscere, aut ob alias res omnino vagari; nec auditum sinit subdi conviciis, aut calumniis nequam, sed cavet, ne recipiat sermonem aut rumorem mendacem. Et olfactui praecipit subiici Christo per suavem odorem et vitae fragrantiam. Sed et ori suo parat portas et seras non sinens elabi illud verbis vanis. Manibus similiter taedio non dat operam, nec libris calumniosis sed gratiis bonisque operibus. * Pedes vero eius non sunt 112 veloces ad effundendum sanguinem² sed sollicitudo eius est conformem fieri dicenti: *Qui te angariaverit milliare unum, vade cum illo duo*³.

12. Quid nos autem oporteat dicere de ventre et de pectore perfectorum? Forte, quod non sint posita in terra veluti serpentis, qui super pectus et

1. Ps. xxxiv, 10. — 2. Ps. xiii, 3. — 3. Matth. v, 41.

دَقَّوْهَ مَدَّوْهَ. اَوَّلُكِي بِهْ بِمُصَحَّحْ حَرْفُا مَوَّهَ كَلَا قَعُا مَسْمُا
 بِمُكَلِّمَ مَوَّهَ اَمَدَ نَحْمَا: بِسَمْعُا مَدْمَقْ مَوَّهَ مَدَلُّنَا مَدْقَهْا مَرْبُ كَمَلَتَوَّهَ
 هَا مَلَّيْ رِبُّا مَحْ دُنَّا قَحْلَا بِسَحْلَا مَحْ رَهْ كَعُا بَلَوَا مَدْقَهْا مَلَّيْ
 كَلَا لَعْمُا بِمَدْعَدَّتَوَّهَ هَا مَر مَحْلَا نُسْلَا هَلْ دُحَّةْ نُسْلَا سَعَّهْ اُنَّ. اَوَّلُكِي
 اَلْمَوَّهَ قَتُّا بِسَقُّوْهَ مَوَّهَ سَمْل مَدَّوْهَ اَمَر بِدَلَّ قَبَّوْهَ. اَلْ اَوَّلُكِي 5
 بِعَسَّهْ سَبَّوْهَ كَلَا اَزْجَا يَهْ بِحَبُّا اَلْ كَحْلَا بِعَمَّوْهَ مَوَّهَ نَعْمُا
 كَبْ اَلْمَوَّهَ مَوَّهَ بِسَمْلَا: حَلُّا مَحْ هَدْنِيْ بِمَدَّهْلَا مَلَّيْ: لُ يَهْا بِهْ
 لَنْزِلَا اَلْ. اَوَّلُكِي: اَمَر اَوَّلُكِي اَلْمَوَّهَ: اَوَّلُكِي بِمَدَّجَلَّيْ اَلْ بِسَخْلَا اَحَدَ
 مَحْ مَدْلَقْلَا مَلَّيْ: اَمَلَّيْ رَمَ: كَبْ اَوَّهْ اَزْجَا: مَدَّجَلَّيْ مَدَّجَلَّيْ
 بِمُصَحَّحْ: اَلْ كَبْ كَبْنَا مَدَّجَلَّيْ اَمَدْنِيْ حَوَّهْ يَدُّا قَلَا مَرْجَحْ قَلَا حَرْجَمُنَا 10
 اَلْ: اَلْ: لَلْ اَوَّلَا قَمَّنَا مَدَّجَلَّيْ يَهْ: يَهْ قَلَا مَسَّنِيْ مَدَّ هَا مَدَ: اَلْمَوَّهَ يَهْا كَبْ
 هَوَّهْ: بِدَقَّوْهَ اَلْمَوَّهَ يَهْا مَدَّجَلَّيْ مَوَّهَ مَدَّجَلَّيْ اَلْمَوَّهَ يَهْا حَقْلَا اَلْ. اَوَّلُكِي
 اَلْمَوَّهَ يَهْا حَقْلَا حَقْلَا اَلْ: حَقْلَا حَقْلَا مَدَّجَلَّيْ لُ يَهْا مَدَّجَلَّيْ.

MV] — 1 V [מִן הַיָּם. — 3 V [וְלֹא. — 4 V [אֲמַלְתִּי מִן הַיָּם. — 5 V [וְיָדָה. — Ib. V
add. [וְלֹא [מִן הַיָּם. — 6 V [מִן הַיָּם. — 7 V pectus [מִן הַיָּם. — 8 M [מִן הַיָּם. — 9 M
om. [מִן הַיָּם. — 11 V [מִן הַיָּם. — 12 V add. et Deus erat hoc Verbum [מִן הַיָּם
[וְלֹא.

ventrem suum graditur¹. Qui vero mane surgunt et ad siceram ac vinum pro-
perant, de quibus Propheta dixit : *Vinum accendit eos et crateribus et poculis
capiuntur oculi ipsorum, et comedunt haedos de pecude et vitulos sugentes ex armentis
bouv, et pinguescunt in stratis cubilium suorum*² et haec perennia, non caduca
existimant : hi sunt socii serpentum et serpens graditur in ipsis, veluti super
ventrem suum. Sed et illi, qui pectus suum attriverunt super terram, quod
moris est Scripturae partem principalem appellare, cum sit portio serpentis,
putant se Scripturas intelligere, sed non recte. Et qui huiusmodi sunt, praeter
sanam doctrinam tria numina introducunt, hi nimirum, qui orthodoxiam
113 perversantes gloriam nominis mendacis introducunt, * dicentes creatum et
factum cum, qui creavit omnia et ornavit omnia voluntate Patris, Deum
verum, Verbum, quem primus praeconum Ioannes Evangelista proclamavit
fuisse, quando testatur : *In principio erat Verbum et hoc Verbum erat apud
Deum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso
factum est nihil*³. Si omnia per ipsum facta sunt in caelo et in terra in visi-

1. Gen. III, 14. — 2. Is. V, 11; Am. VI, 4. — 3. Io. I, 1-4.

لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ.

1. اَحْسَنُتْ بِحُكْمِي: فَلَا مَعِي اَمَدُتْ بِفُلُتْ مَعِي اَمَدُتْ عَمَدُتْ
بِتِلْ مَتَبْلَا: اَمَدُتْ مَعِي مَسْلَا وَمَتَبْلَا: كَحَقْلَا تَحَلْ مَعِي مَتَبْلَا: حَبْمَلَا
بَلَحَقْلَا اَحَقْلَا مَسْلَا وَمَعِي وَمَتَبْلَا: سَكْ وَمَتَبْلَا حَمَلَا مَعِي مَعِي
اَحَلْ مَعِي وَمَتَبْلَا اَمَدُتْ مَعِي مَعِي مَعِي: اَمَدُتْ اَمَدُتْ مَعِي مَعِي
مَعِي مَعِي اَمَدُتْ مَعِي اَمَدُتْ اَمَدُتْ اَمَدُتْ: اَمَدُتْ اَمَدُتْ اَمَدُتْ
حَمَلَا مَعِي مَعِي مَعِي: سَمْ حَمَلَا اَمَدُتْ: اَمَدُتْ مَعِي مَعِي اَمَدُتْ: اَمَدُتْ
حَمَلَا اَمَدُتْ اَمَدُتْ مَعِي اَمَدُتْ: اَمَدُتْ: اَمَدُتْ * حَمَلَا كَمَدُتْ
مَعِي مَعِي مَعِي مَعِي مَعِي: اَمَدُتْ حَمَلَا حَمَلَا اَمَدُتْ اَمَدُتْ
حَمَلَا حَمَلَا: اَمَدُتْ مَعِي مَعِي مَعِي: اَمَدُتْ اَمَدُتْ: اَمَدُتْ
10 اَمَدُتْ اَمَدُتْ: اَمَدُتْ اَمَدُتْ: اَمَدُتْ اَمَدُتْ: اَمَدُتْ اَمَدُتْ

D fol. 96^b V pag. 302 W fol. 293^a] Titulus : D Item Epistolae S. M. Ammonii Eremitae [لَهُ اَيُّهَا
لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ V Epistola decima quarta eiusdem M. Ammonii beati [لَهُ اَيُّهَا
W XI. Eiusdem : undecima [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ — 1 Inc. in M fol. 144^a N fol. 10^a pars
textus cum hac Epistola conformis [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ — Ib. MNW om. مَع. — 2 M مَسْلَا. — Ib. N [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — 3 W
— Ib. M [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — 4 M [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — Ib. V [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — 6 W [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — Ib. V add. [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — Ib. NV
om. [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — 7 MN om. [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — 8 D [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — 10 MN [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ. — Ib. V add. [لَهُ اَيُّهَا وَمَبْعُثْهُ مُدْبِ اَمَدُتُهُمْ مُسْتَبْرَأ.]

II.

ITEM EPISTOLA SANCTI MARI AMMONII EREMITAE.

1. Dilectissimis in Dño. Quicumque igitur nudatus est veste caelesti salutis novae, quae est spiritus veritatis et virtus ab ipso [procedens], cum fletu imploret Dñum, quoad induat animam suam virtute ex alto, pro eo, quod pudorem et dedecus portabat. Quemadmodum enim pudori est nudatio corporis et probro hominibus, similiter etiam Deus et sancti eius avertunt faciem ab iis, qui veste Spiritu S. vestiti non sunt. Si Adam erubuit visa nuditate sua¹ : quanto magis erubescet anima a Domino suo exuenda? Decet igitur eum, qui spoliatus est veste spiritus, erubescere de seipso et cognoscere ignominiam suam et rubore suffundi ob nuditatem suam et spiritum eius ad Deum valide clamare et corde certare, quoad induat se gloriam caelestem se ei revelando. Gloria misericordiae immensae! nam sicuti mulier, cuius sanguis fluebat, credens in veritate et tangens fimbriam vestimenti Dñi, siccatus est fons

1. Gen. III, 7.

مَنْحَا حَقِيقَا بِحَقِيقَةٍ وَمَنْحَا مَحْفُوفَا بِوَمَدٍ: اَوْقَلْ قُلَا تَعْمَلْ رَحْمَةً
 كَسَلْتَوَا مَدِينَا تَحْكُمَا بِسَعْفَتَا لُقْمَا: اَوْقَلْ بِدَوَسْمَتَا مَحْمَدَا حَقَا
 مَنْحَا: مَحْمَدَا مَحْمَدَا بِسَعْفَتَا لُقْمَا: حَسَلَا بِعَفَا مَحْمَدَا مَنْحَا قُلَا:

2. تَعْمَلْ رَحْمَةً مَنْحَا لَمَّا مَحْمَدَا مَحْمَدَا حَقِيقَا بِسَلْتَوَا: اَوْقَلْ

بِحَقِيقَةٍ مَحْمَدَا اَوْقَلْ رَحْمَةً لُقْمَا مَحْمَدَا حَقِيقَا لُقْمَا: حَقِيقَةً مَحْمَدَا
 اَوْقَلْ مَحْمَدَا مَحْمَدَا حَقِيقَةً مَحْمَدَا: اَوْقَلْ اَسْرَا تَعْمَلْ رَحْمَةً لُقْمَا: حَقِيقَةً
 اَوْقَلْ لَمَّا مَحْمَدَا مَحْمَدَا مَحْمَدَا: اَوْقَلْ مَحْمَدَا مَحْمَدَا حَقِيقَةً:

3. مَحْمَدَا اَوْقَلْ مَحْمَدَا حَقِيقَةً مَحْمَدَا: اَوْقَلْ رَحْمَةً سَلَا

لُقْمَا: اَوْقَلْ مَحْمَدَا مَحْمَدَا مَحْمَدَا: اَوْقَلْ رَحْمَةً سَعْفَتَا
 مَحْمَدَا مَحْمَدَا مَحْمَدَا مَحْمَدَا: اَوْقَلْ رَحْمَةً: اَوْقَلْ اَسْرَا
 لُقْمَا: اَوْقَلْ مَحْمَدَا مَحْمَدَا مَحْمَدَا: اَوْقَلْ رَحْمَةً: اَوْقَلْ

DMNVW] — 2 N سمعتنا سمعتنا et om. in textu, notat in margine. — Ib. MV ٥٥١ ج. — 3 MNVW
 سمعتنا. — Ib. MNVW ٥٥١, V add. سمعتنا. — 4 V add. ab adversario in pugna سمعتنا
 [سمعتنا. — Ib. N سمعتنا. — Ib. MVW ٥٥١ ج. — 5 D سمعتنا. — 6 D ٥٥١ [٥٥١ 1°. — Ib. MN om. ٥٥١ 2°. — 7 MN add. سمعتنا [سمعتنا. — 9 D سمعتنا [سمعتنا. — Ib. V سمعتنا. — Ib. V سمعتنا.

sanguinis eius¹: ita quaelibet anima, peccatis sauciata et fluxu cogitationum immundarum laborans, si cum fide accesserit ad Dñum, salvatur et exsiccatur fons cogitationum eius spurcarum per virtutem Iesu Christi, omnium dominatoris.

2. Anima enim, quantopere percutiatur et excaecetur tenebris peccatorum suorum, si adhuc firma stet voluntas eius bona et sitiatur et invocet Deum Iesum, ut veniat ad salvandum se, tamen sanabitur misericordia Dñi. Et viso lumine vero, anima in aeternum amplius non excaecabitur; et sanata ex plagis suis non amplius aegrotabit passionibus malis.

3. Huius rei causa, dilectissimi, orate nocte dieque, ut virtus divina detur vobis, quae auferet et removebit ab oculo hominis vestri interioris omnes cogitationes amaras et curas foedas et absterget et mundabit oculum cordis vestri, ut caste videat Deum, et ipsa purgabit animam vestram ab

1. Matth. ix. 20-22.

سَحَنَت: حَكَمَ مَعَ الْكَلَامِ يُعَيِّزُ الْحَقَّ حَقِّمَلَهَا مَعَ يُؤَمِّلُ. مَلَكًا ٥٠٤
 مَنِّي أَعْلَاهُ بِتَحَمُّلًا وَتُسَلِّمُ مَعَهُ بِعِلَّاءِ بِفَالِحِي كَيْهَ دَلَمَعَلُوسُهُ
 حَقًّا بِحُكْمِي كَيْهَ: دَلَمَعَلُوسُ حَقًّا بِنُفْعِي حَلَا وَتُحِي. مَدْعَلُوسُهُ لُ
 مَلَكًا ٥٠٥

4. 5. أَلْقَيْتُهُ لِي: بِحُكْمِي كَمَر سَعَقُتِلَا حَتَّى رُفِي وَتُؤَمِّلُ. أَمْرٍ بِتَلَمَقُكِي
 أَسْقَمَلًا بِمُحَوِّدِي بِحَقِّ مَدْبُحِلَا مَتَمَّحِي: أَسْقَمَلًا بِتَلَمَقُكِي بِتَلَمَقُكِي سَمِيحِي بِأَلِ
 حَقِّمَر حَقًّا الْكَلَامِ. هَلَّا إِنْ تُدَحِّبُ زُحْمَتِ سَعَقُتِي وَتُؤَمِّلُ: أَلَّا كَيْهَ فُؤَمِي
 بِحَقِّ أَلِي هَلْمَعُودِي وَتُسَلِّمُ لُحْلَا بِحَتْمَعُودِي مَعَ سَعَقُتِلَا مَعَ حَتْمَعُودِي. أَمَكِي بِهِي
 بِسَعَقُتِيهِ نُهْنِي: مَعَ حَقِّهِ أَمَكِي أَلَمَعُودِي. أَمَلًا بِهِي مَعَ فُؤَمِي كَيْهَ
 بِمُتِ حَتْمَعُودِي بِكَلَامِ: أَلَّا زُحْمَتِلَا بِنُفْعِي حَقِّهِ هَلَّا زُحْمَتِلَا بِهَلْمَعُودِي: أَلَّا زُحْمَتِي
 ١٠ ٥٠٤ بِكَلَامِ كَيْهَ: أَسْقَمَلًا بِحَقِّهِ: بِحُكْمِي حَقًّا وَفَالِحِي تَعْفَرِي: أَلَّا لُحْلَا

DMNVVW] — 1 MNW om. مَدْعَلُوسُهُ مَعَ وَتُحِي. — 2 W لا مَعَ [حَقًّا. — 3 V om.
 دَلَمَعَلُوسُهُ ... وَتُحِي. — 4 desinit pars textus MN cum hac Epistola conformis et paucis interiectis
 sequitur portio Epistolae x, 2 sq., p. 595 seqq. collata [حَقًّا. — 5 M fol 147° N fol 13° inc. § 4. —
 5 MN لا مَعَ. — Ib. MN om. حَتْمَعُودِي. — Ib. M بِنُفْعِي. — 6 MN om. أَسْقَمَلًا بِتَلَمَقُكِي. — 7 MN مَعَ
 مَدْعَلُوسُهُ. — 10 MN مَعَ. — Ib. MN om. حَتْمَعُودِي. — 11 MN حَقًّا.

omnibus curis saeculi huius. Et nunc, dilectissimi, Deum implorate, ut
 mittat vobis Paraclitum ex alto, quoniam ipse Dñs promisit daturum se
 Spiritum Sanctum omnibus invocantibus se et inventum iri se omnibus quae-
 rentibus se et aperturum se omnibus pulsantibus ianuam suam¹. Et promissio
 eius non fallit.

4. Certamen enim hominis cum cogitationibus malis oportet institui, ut
 auferatur velamen ab iis mentem operiens, ut visus absque impedimento
 extendi possit ad Deum et nemo faciat voluntatem cogitationum suarum
 vagabundarum, sed vagantes colligat et discernat cogitationes bonas in
 anima a cogitationibus a Maligno [suggestis]. Qui autem cogitationes suas
 ab intus custodiunt, assiduum certamen habent. Qui vero ex toto corde
 adhaeret Dei voluntati, non facit voluntatem animae suae, neque voluntatem
 Satanae, sed voluntatem Dei duntaxat, sicut scriptum est : *Fili mi, petiti-
 onem animae tuae ne sequaris et a cupiditate sua arceas eam*²! Semper namque

1. Matth. vii, 7-8. — 2. Eccli. v, 2.

וְכֵן יִשְׁמַחַתְּ בְּלִבְּךָ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ
וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ

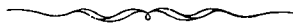
5. וְכֵן יִשְׁמַחַתְּ בְּלִבְּךָ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ
וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ
וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ
וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ
וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ
וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ וְיִשְׁמַחַתְּ בְּחִפְּזֵךְ

DMN] — 4 Interiectis aliquot sententiis ex Ep. xi. 2 depromptis incipit pars textus in M fol. 147^b
et N fol. 13^b cum hac Epistola conformis [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ — Ib. W [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ — Ib. MN [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ.
... Ib. MN [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ — Ib. M [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ — Ib. N [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ — 6 D [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ — 7 D [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ — Ib. V
add. *dulcem et suavem et sanctam* [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ — 8 MN om. [אִתְּךָ אִתְּךָ אִתְּךָ.

concupiscentia iniquitatem concipit¹; et, qui voluntatem animae suae facit,
voluntatem facit inimici sui².

5. Spiritus enim paenitentiae requiescet super animabus initio discipu-
latus sui Deo placere volentibus. Quibus detergis et ab omni spurcitia pec-
catorum ablutis adducit eas caste, cum gaudio ad Spiritum Sanctum et non
cessat eas perfundere odore suavi omnibus vitae ipsarum diebus et tunc
cum ipso Deo delectabuntur per eius erga se caritatem. Gloria misericordiae
immensae in saeculum saeculorum! Amen.

1. Iac. i, 15. — 2. Eccli. xviii, 31.

INDEX

Praefatio.	555
Epistolae Mari Ammonii eremitae.	567
Appendix. Epistolae dubiae.	617
